

## ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

|                     |                                                                            |
|---------------------|----------------------------------------------------------------------------|
| Заклад вищої освіти | <b>Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України</b> |
| Освітня програма    | <b>39180 Захист і карантин рослин</b>                                      |
| Рівень вищої освіти | <b>Доктор філософії</b>                                                    |
| Спеціальність       | <b>202 Захист і карантин рослин</b>                                        |

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

*Використані скорочення:*

**ID** - ідентифікатор

**ВСП** - відокремлений структурний підрозділ

**ЄДЕБО** - Єдина державна електронна база з питань освіти

**ЄКТС** - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

**ЗВО** - заклад вищої освіти

**ОП** - освітня програма

## Загальні відомості

### 1. Інформація про освітню програму

|                               |                                                                     |
|-------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| Назва ЗВО                     | Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України |
| Назва ВСП ЗВО                 | не застосовується                                                   |
| ID освітньої програми в ЄДЕБО | 39180                                                               |
| Назва ОП                      | Захист і карантин рослин                                            |
| Галузь знань                  | 20 Аграрні науки та продовольство                                   |
| Спеціальність                 | 202 Захист і карантин рослин                                        |
| Спеціалізація (за наявності)  | відсутня                                                            |
| Рівень вищої освіти           | Доктор філософії                                                    |
| Вид освітньої програми        | Освітньо-наукова                                                    |

### 2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

|                                    |                                                                                              |
|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Склад експертної групи             | Рудік Олександр Леонідович, Медведєва Юлія Вікторівна, Бакуменко Ольга Миколаївна (керівник) |
| Залучений представник роботодавців | не застосовується                                                                            |
| Дати візиту до ЗВО                 | 18.02.2025 р. – 20.02.2025 р.                                                                |

### 3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

|                                  |                                                                                                                                                                                                       |
|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Відомості про самооцінювання ОП  | <a href="https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/vidomosti-pro-samootsiniuvannya-osvitnoi-programi.pdf">https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/vidomosti-pro-samootsiniuvannya-osvitnoi-programi.pdf</a> |
| Програма візиту експертної групи | <a href="https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/programa-onlain-vizitu-ekspetrnoi-grupi.pdf">https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/programa-onlain-vizitu-ekspetrnoi-grupi.pdf</a>                     |

### 4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

#### I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

**відсутні**

## II. Резюме

## **Висновок щодо відповідності критеріям. Позитивні практики за освітньою програмою:**

Освітньо-наукова програма є збалансованою за загальними та спеціальними компетентностями, достатніми для формування нових ідей, розв'язання комплексних проблем, оволодіння методологією педагогічної та наукової діяльності, а також проведення власних досліджень. ОНП третього (освітньо-наукового) рівня «Захист і карантин рослин» має виражений регіональний аспект і забезпечує підготовку фахівців, які отримують спеціалізовані уміння та володіють методами, необхідні для розв'язання значущих проблем регіону за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин. Навчання за ОНП сприяє соціальній активності та відповідальності здобувачів, вивчення досвіду аналогічних програм зарубіжних країн, інновацій і сучасних тенденцій галузі для неперервного покращення як окремих дисциплін, так і ОНП в цілому. Здобувачі за ОНП мають можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію, орієнтовану на їх наукові інтереси. Інститут захисту рослин має розвинуту матеріально-технічну базу, яка уможливиле виконання дисертаційних досліджень за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин». Інститут захисту рослин спільно з закладом-партнером, з яким реалізовується освітній процес ОНП, має висококваліфікований кадровий склад викладачів, які мають наукові здобутки і достатній професійний досвід. Здобувачі вищої освіти і академічний персонал мають доступ до інформаційних ресурсів для пошуку наукової інформації через бібліотеку, доступ до інформаційних ресурсів баз даних Web of Science та Research4life. ОНП орієнтована на високоякісну практичну підготовку здобувачів, що реалізується через роботу у спеціалізованих аудиторіях, атестованих лабораторіях, демонстраційних полях, теплицях, профільних аграрних підприємств та співпрацю з науковими установами України. Напрямок досліджень наукових керівників корелює з науковою діяльністю здобувачів, які залучені до роботи наукових шкіл. Інститут має резерви для створення Спеціалізованих вчених рад з захисту докторів філософії. Результати наукових досліджень викладачів і аспірантів представлено у міжнародному науковому середовищі. Стандарти, процедури та політика дотримання академічної доброчесності чіткі та зрозумілі для всіх учасників освітнього процесу. В Інституті функціонує відділ маркетингу інновацій, що реалізує діяльність з популяризації наукових досліджень і розробок Інституту в економічному секторі, науковому середовищі.

## **Недоліки**

Обрання вибіркового дисциплін відбувається в паперовому форматі, написання заяви; Пропонований перелік освітніх компонентів до вибору здобувачів не значний (6 дисциплін з яких тримає обрати здобувач). Наявність технічних помилок та орфографічних помилок у матеріалах, що супроводжують освітній процес(приклад Навчальний план). Відсутність прикладів реалізації права здобувачів на визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності та в неформальній освіті. НПП недостатньо використовують можливість покращення якості освітнього процесу запровадженням інноваційних методів та засобів навчання. Недоліки у частині реалізації міжнародної академічної мобільності, які суттєво не впливають на якість підготовки. Попри певні успіхи у інтернаціоналізації, в установі міжнародна діяльність обмежена двосторонньою співпрацею лише з чеськими партнерами. Запроваджена система підсумкового оцінювання недостатньо враховує рівень освоєння здобувачами окремих змістовних компонентів. У закладі відсутня дієва система моральних та матеріальних стимулювань за публікації у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus та (або) Web of Science. Незначна публікаційна активність аспірантів у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз, грантових програмах тощо. Залучення роботодавців, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу не носить системного характеру та не спрямований саме на аспірантів. Заклад недостатньо приділяє уваги заходам спрямованого розвитку педагогічної майстерності осіб, залучених до викладацької діяльності. Такі недоліки не є суттєвими і можуть бути легко виправлені. На офіційному веб-сайті ІЗР відсутня інформація щодо надання медичної і психологічної допомоги, наявності укриттів, соціальної і консультативної підтримки попри їх фактичну наявність в установі. Форми анкетування здобувачів не містять відкритих питань, що частково обмежує аналіз забезпечення їх потреб. ІЗР проводить щорічне анкетування здобувачів, НПП та роботодавців. Проте, ЕГ не знайшла підтверджень аналізу і врахування результатів анкетувань, які використовуються в якості одного із ключових інструментів системи внутрішнього забезпечення якості освіти. В ІЗР функціонує внутрішня система рейтингування/оцінювання НПП у форматі атестації наукових і науково-педагогічних працівників, проте її результати на час акредитаційного візиту не були оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО. Частина робочих програм потребує оновлення рекомендованої літератури. Зокрема робоча програма дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» містить неактуальні джерела видавництва держави-агресора. Інститут не практикує відеофіксацію наукових та організаційних подій та представлення їх у такому вигляді на сайті Інституту, що обмежує інформування зацікавлених у співпраці із установою осіб.

## **Рекомендації**

Продовжувати постійний моніторинг вітчизняних та закордонних подібних освітніх програм, з метою покращення змісту програми, її насичення та з врахуванням досягнень сучасної науки. Перехід на вибір дисциплін здобувачами в електронному вигляді через Гугл-форми або за допомогою інших інструментів, що особливо актуально в умовах цифровізації (за наступного вибору дисциплін). Розширити коло стейкхолдерів, які анкетуються, розробити матрицю обов'язкових щорічних анкетувань (опитувань) і забезпечити зворотний зв'язок з респондентами (до проведення наступного анкетування). Розширити каталог вибіркового компонент (можливо, за участі закладу

партнера), щоб надати здобувачам ширші можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії (до початку нового 2025/2026 н. р., у новій редакції ОНП). Посилити інформаційно-просвітницьку діяльність серед здобувачів і НПП щодо академічної мобільності, неформальної освіти та інших можливостей міжнародної співпраці, зокрема в умовах військового стану (наприклад, дистанційне навчання чи стажування, грантові програми, онлайн-лекції зарубіжних ЗВО тощо) (постійно). Запроваджувати заходи що до підвищення педагогічної майстерності осіб залучених до освітнього процесу та кадрового резерву. Популяризувати інноваційні методи навчання (постійно). Ілюструвати та адаптувати зміст силабуса (розширити змістовність) та затверджувати Робочі програми освітніх компонентів гуманітарного блоку на Вченій раді ІЗР (до початку нового 2025/2026 н. р.).. Доповнити систему оцінювання критеріями та засобами проміжного оцінювання, за якими буде встановлюватися рівень підсумкового оцінювання за ОК (до початку нового 2025/2026 н. р.).. Залучати здобувачів та НПП до участі та проведення публічних заходів, вебінарів для формування поваги до прав та свободи людини, інтелектуальної власності, нетерпимості інших видів академічної не доброчесності (на регулярній основі). В угоді про надання послуг із Київським аграрним університетом передбачити пункт про обов'язкову відповідність викладачів вимогам пункту 38 Ліцензійних вимог (до початку нового 2025/2026 н. р.).. Покращити зміст та оформлення CV працівників із урахуванням спеціалізації ОНП та спрямування на залучення відвідувачів сайту до наукової діяльності (до початку нового 2025/2026 н. р.).. Оновити інформацію на офіційному веб-сайті ЗВО щодо можливостей отримання медичної і психологічної допомоги здобувачам, наявності укриття, консультативної та соціальної підтримки в умовах воєнного стану (впродовж місяця). Періодично проводити моніторинг якості інформаційного простору Інституту щоб запобігти розміщення не коректної інформації (постійно). Оприлюднити результатів атестації/ретенгування НПП на офіційному веб-сайті ІЗР (до початку нового 2025/2026 н. р.).. Систематично оновлювати мультимедійне та лабораторне обладнання.

### III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

#### Критерій 1. Проєктування освітньої програми:

**1. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня**

ОНП «Захист і карантин рослин», остаточної редакції розроблена відповідно до стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2022 р. № 515) <https://surl.li/gqgmhr>. При розробці ОНП «Захист і карантин рослин» були повністю дотримані визначені стандартом теоретичний зміст та об'єкт предметної області, інтегральна, загальні і фахові компетентності, програмні результати навчання, форма атестації здобувачів вищої освіти та вимоги до неї. ОП містить співвідношення (у вигляді двох матриць) між освітніми компонентами та визначеними компетентностями і результатами навчання, досягненням яких вони сприяють. Окрім того, ОНП передбачає розширення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти, а саме – РН 9, РН10. Це відображено в і компетентностях ОНП.

**2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів**

Професійний стандарт за спеціальністю 202 "Захист і карантин рослин" відсутній.

**3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти**

Зміст ОНП Захист і карантин рослин спрямований на загальну та професійну підготовку висококваліфікованих науковців, які володіють методологією наукового дослідження, сучасними знаннями в галузі 20 Аграрні науки та продовольство та здатні розв'язувати складні проблеми в сфері захисту рослин. Метою освітньо-наукової програми «Захист і карантин рослин», затвердженої у 2024 році (<https://surl.li/jsrogi>), є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір науковця, фахівця

ступеня доктора філософії за спеціальністю Захист і карантин рослин, здатного динамічно поєднувати знання, уміння, комунікативні навички для формування науково-професійних компетентностей, необхідних для інноваційної науково-дослідної діяльності, впровадження сучасних технологій дослідження та створення нових цілісних знань в захисті і карантині рослин. Цілі ОНП повною мірою відповідають статуту ІЗР (<https://surl.li/noogae>) та Стратегії розвитку інституту Захисту рослин до 2030 р. (<https://surl.li/mmremn>). Унікальність і професійна оригінальність ОНП ґрунтується на особливостях наукової діяльності, наукових здобутках відомих в Україні та за її межами провідних вчених Інституту, які зосереджені на розробці екологічно орієнтованих та ефективних методів захисту сільськогосподарських культур, що є ключовою складовою продовольчої безпеки країни (<https://surl.li/qvpuva>; <https://ipp.gov.ua/naukovi-shkoli-v-instituti-zakhistu-ros/>). Враховуючи виклики сучасності, особливу увагу приділено розробці нових підходів до формування стійких і високопродуктивних агроценозів, здійсненню системного моніторингу фітосанітарного стану посівів та впровадженню збалансованих стратегій застосування хімічного, біологічного й імунологічного захисту рослин. В умовах війни та подальшого відновлення України критично важливим є ефективне використання природних ресурсів, що робить розробку інноваційних екологічно безпечних технологій одним із пріоритетних напрямів досліджень. Під час зустрічі експертної групи з керівництвом і менеджментом Інституту було підтверджено, що цілі ОНП «Захист і карантин рослин» корелюють зі Стратегією розвитку ІЗР та Статутом ІЗР.

#### **4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін**

ОНП Захист і карантин рослин розроблена на основі дослідження потреб ринку праці та підприємств різних галузей аграрного сектору. Порядок обговорення ОНП та врахування потреб стейкхолдерів регламентується Положенням про формування, затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітньо-наукової програми <https://surl.li/mdydmw>. В Інституті запроваджено широку процедуру анкетування: Анкета для опитування стейкхолдерів щодо підвищення якості підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю <https://surl.li/jajugz>; Анкета для опитування здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 202 "Захист і карантин рослин" <https://surl.li/vvnbtv>; Анкета для опитування наукових працівників, які беруть участь у підготовці здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 202 "Захист і карантин рослин" <https://surl.li/apptim>. Підсумки результатів анкетування розміщено у вільному доступі на сайті <https://ipp.gov.ua/opituvannya/>. Аналіз результатів свідчить про те, що здобувачі та інші стейкхолдери, загалом, задоволені якістю ОНП. Цілі ОНП (затверджена 16.09.2024 р., протокол №13) та програмні результати навчання були сформульовані проектною групою до якої ввійшло 12 осіб – провідних фахівців (6 докторів наук, 6 кандидатів наук). Змістове наповнення ОНП було погоджено у результаті колективної дискусії (<https://surl.li/nraylp>) учасники – наукові/науково-педагогічні працівники, здобувачі, представники Ради молодих вчених і спеціалістів. Під час онлайн зустрічі аспіранти підтвердили своє залучення до процесів обговорення ОНП. Також на засіданнях Ради молодих вчених і спеціалістів здійснюється розгляд тем дисертаційних досліджень аспірантів та інших складових освітньо-наукового процесу. З потенційними роботодавцями також обговорюються стратегічні питання розвитку ОНП. Під час онлайн зустрічі роботодавці (Зустріч 7) підтвердили своє залучення до процесів обговорення ОНП як у формальному, так і неформальному режимі. Документальне підтвердження долучення роботодавців до перегляду та формування ОНП є рецензії від – директора ТОВ «Укragрохімтрейд», завідувача відділу Інститут фізіології рослин і генетики НАН України, директора ТОВ АФ Колос, директора Панфільської дослідної станції ННЦ ІЗ НААН. Наприклад було запропоновано – дисципліну «Екологізація інтегрованого захисту агроценозів від шкідливих організмів» віднести до циклу дисциплін професійної підготовки обов'язкових навчальних дисциплін; розширено дисципліну «Основи наукових досліджень та організація підготовки дисертаційної роботи»; загалом збільшено обсяг ОНП з 31 кредиту ЄКТС до 33. Зворотний зв'язок із роботодавцями здійснюється під час наукових заходів проведених на базі інституту, конференціях, на підставі договорів про співробітництво тощо. Учасники всіх зустрічей підтвердили свою безпосередню участь у розробці, перегляді та внесенні пропозицій до ОНП.

#### **5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм**

Цілі ОНП останньої редакції (Додаткові документи завантажені до звіту) та ПР навчання визначені відповідно до потреб регіонального ринку праці за результатами спільних зустрічей із представниками стейкхолдерів. Регіональний аспект ОНП закладено у її практичну складову, а саме завданнях для здобувачів та тем наукових робіт (наприклад – асп. Кротевич Є. В., тема : Агроекологічне обґрунтування захисту пшениці озимої від шкідників в Правобережному Лісостепу України (Пр. № 16 від 12.11.2024 р.); асп. Кириченко С.О., тема : Ідентифікація генів стійкості до основних збудників хвороб у сортів і ліній картоплі української селекції та ін. (Пр. № 8 від 03.11.2022 р.)), додаток до відомостей СО [blob:https://office.naqa.gov.ua/27797525-a1f5-40cf-85bc-240694878615](https://office.naqa.gov.ua/27797525-a1f5-40cf-85bc-240694878615). На зустрічах гарант повідомив, що при формуванні ОНП захист і карантин рослин було враховано кращий досвід вітчизняних ЗВО: НУБіП України, Уманського НУС, Державного біотехнологічного університету, Сумського національного аграрного університету, Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН <https://surl.li/zumnqm>. Між інститутом ЗР і ЗВО заключено низку угод у сфері виконання освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії <https://surl.li/oywutq>. Гарант та викладачі підтвердили, що при підготовці ОНП Захист і карантин рослин обговорювали досвід іноземних ОНП, з якими мали змогу ознайомитися під час стажувань та наукової співпраці. Афанасьєва О.Г., представила наукові програми Наукової установи Crop research Institute (Чехія), співвиконавцем

яких вона є <https://surl.li/czovts> : «Використання методів візуалізації для автоматичного фенотипування в селекції на стійкість до біотичних і абіотичних факторів у пшениці», «Генофонди для міста і країни. Матеріали програм враховані при формуванні ОНП (вибіркові компоненти) в контексті євроінтеграційних пріоритетів, сучасних інноваційних напрямків та методів проведення досліджень в галузі захисту і карантину рослин. Детальне роз'яснення прикладів врахування досвіду іноземних та/або вітчизняних ЗВО, сучасних досягнень галузі і світової науки в ОП (Відповідь з на запит ЕГ). У формуванні змісту, ПРН та цілей ОНП брали участь представники провідних аграрних підприємств і наукових установ . Під час зустрічі з роботодавцями було підтверджено високий рівень підготовки здобувачів і наявність потреби у кваліфікованих наукових кадрах <https://surl.li/cc/crbdxv> .

## **Загальний аналіз щодо Критерію 1:**

### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Освітньо-наукова програма «Захист і карантин рослин» відповідає рівню В за Критерієм 1, оскільки має чітко сформульовані цілі, узгоджені з місією та стратегією Інституту. Вона враховує потреби ринку праці та галузевого контексту, спираючись на тісну співпрацю з роботодавцями та стейкхолдерами. Програма відповідає стандарту вищої освіти, що гарантує її якість та актуальність. Вона інтегрує міжнародний досвід, що забезпечує вдосконалення змісту дисциплін та використовує активні методи навчання. Активна участь гаранта ОНП та адміністративного персоналу сприяє своєчасному оновленню освітнього процесу, що підвищує його ефективність і відповідність сучасним науковим викликам.

### **Недоліки**

Недоліків не виявлено.

### **Рекомендації**

Інституту продовжувати системну роботу з покращення освітньо-наукової програми. Продовжувати постійний моніторинг вітчизняних та закордонних подібних освітніх програм, з метою покращення змісту програми, її насичення та з врахуванням досягнень сучасної науки. Розширити використання міжнародного досвіду при формуванні змісту ОП, зокрема через співпрацю з міжнародними університетами.

## **Рівень відповідності Критерію 1.**

Рівень В

## **Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:**

**1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)**

ОНП 2022 р. передбачає ПРН на 31 кред. Для обов'язкових ОК передбачено 19 кред.(61,3 %), для ВК – 12. Обсяг вибірових ОК відповідає законодавству і становить 38,7 %. Педагогічна практика здобувалася поза межами ОНП. Вибіркові ОК склалися з двох блоків «фіто» та «енто» спрямування. Кожен з них містив по чотири дисципліни. ОНП ЗРІК (затверджена 16.09.2024) передбачає обсяг навчальних дисциплін 33 кред. Вибіркова складова ОНП передбачає 12 кред.(36,4 %). ОК становлять 2-6 кред. Обсяг ОНП не суперечить Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня PhD... та відповідає вимогам законодавства щодо обсягу ОНП для третього рівня ВО та відповідного стандарту ВО. Обсяг освітньої складової ОНП підготовки PhD становить 30-60 кред. Варто зазначити, що до ОНП 2024 року, після обговорення зі стейкхолдерами, до обов'язкового блоку включено Педагогічну та викладацьку діяльність, 2 кред., протокол обговорення <https://surl.li/xlcnop>. Аналіз програми з «Педагогічної та викладацької діяльності» свідчить про її відповідність вимогам підготовки PhD до здійснення викладацької діяльності у ЗВО. Вона забезпечує як методичну, так і практичну складову, що відповідає стандарту ВО та принципам забезпечення її якості. Програма структурована таким чином, що аспіранти отримують комплексну підготовку з організації освітнього процесу, навчальної, науково-методичної та дослідницької діяльності у ЗВО. Важливим аспектом є поєднання теоретичного і практичного компонентів: аспіранти опановують основи педагогічної майстерності та набувають безпосереднього досвіду проведення навчальних занять, використовуючи сучасні методи та підходи до викладання. Значна увага приділяється розробці навчально-методичних матеріалів, оцінюванню результатів навчання, керівництву їхньою дослідницькою діяльністю, що є ключовими

компетентностями викладача ЗВО. Програма передбачає поступове формування необхідних професійних компетентностей через ознайомлення з організацією освітнього процесу, спостереження за заняттями досвідчених викладачів, активну участь у навчальному процесі та системний зворотний зв'язок із керівником практики. Це сприяє усвідомленню майбутніми викладачами особливостей функціонування вищої освіти та дозволяє їм критично оцінювати власну педагогічну діяльність з позиції сучасних освітніх стандартів. Окремо слід наголосити, що відповідно до стандартів ВО другого рівня, у точу числі і за спец.«Агрономія» (17.11.2020 № 1420), аспіранти вже мають базову викладацьку підготовку «СК8. Здатність до розробки та викладання навчальних дисциплін у закладах вищої та фахової передвищої освіти» наприклад, того ж стандарту», стандарт спец. ЗРiК (другого рівня) - РН13. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої та фахової передвищої освіти.. Таким чином, педагогічна практика в аспірантурі не є первинним етапом формування педагогічних навичок, а слугує засобом їхнього поглиблення, адаптації до академічного середовища ЗВО та професійної апробації викладацької діяльності.

**2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів**

При аналізі ОНП Захист і карантин рослин встановлено відповідність програми Рекомендаціям щодо структури ОНП від МОН затверджені 28.04.2017 року <https://cutt.ly/MhniTg5>. Робочою групою були сформовані всі структурні елементи програми. Освітня програма останньої редакції затвердженої від 16.09.2024 року <https://surl.li/wbnzfv> являється структурованою і містить всі необхідні позиції та визначення (загальна інформація, мета, характеристика тощо). ОНП містить структурно-логічну схему і поділені ОК на змістовні блоки (Обов'язкові та вибіркові навчальні дисципліни), які розділені на цикл: 1. Цикл дисциплін, що формують загальнонаукові та мовні компетентності; 2. Цикл дисциплін професійної підготовки; 3. Цикл дисциплін, що формують фахові компетентності. ЕГ за робочими програмами, які розміщені у вільному доступі на сайті Інституту <https://surl.li/ylxmez>, через наявні у них визначені знання і вміння, які здобувач набуває в межах вивчення освітнього компоненту, установила змістову логічність можливості сукупністю ОК досягти ПРН. В інституті також розроблені й силабуси дисциплін, учасники фокус груп під час зустрічей зазначили, що Силабуси <https://surl.li/pxnsgr> розроблено спрощено для легшого сприйняття здобувачами, а за необхідності можна звернутися до робочих навчальних програм. Загалом, проаналізувавши ОНП, Матрицю забезпечення програмних результатів та зміст Робочих програм ЕГ прийшла до висновку, що освітні компоненти у сукупності дозволяють досягти заявлених ПРН. ЕГ зазначає, що кожна окрема ОК забезпечує 1-8 ПРН. Елективні компоненти дозволяють поглибити фахові знання та наближені безпосередньо до тематики досліджень здобувачів (Додаток до само оцінювання «Відповідність наукових праць наукових керівників темам дисертацій здобувачів наукового ступеня доктор філософії за ОНП «Захист і карантин рослин» де зазначені теми дисертаційних досліджень здобувачів). ОНП орієнтована на високоякісну наукову діяльність здобувачів, що реалізується через роботу у лабораторіях, демонстраційних полях, на базі профільних аграрних підприємств і співпрацю з науковими та навчальними установами. Не зважаючи на структурованість ОНП, ЕГ виявила технічну помилку, яка відображена в навчальному плані до ОНП <https://surl.li/dyxpru> (загальний обсяг 45 кредитів ЄКТС), а саме – у плані відображено весь запропонований перелік вибіркової компоненти (загалом шість дисциплін з яких здобувач обирає лише три). Під час зустрічі з розробником НП (Завідувачка сектору підготовки наукових кадрів) та гарантом ОНП експертній групі було роз'яснено, що це програмний підрахунок і суми годин були технічно підраховані, що й вплинуло на таку розбіжність. Проаналізувавши всі супровідні документи акредитаційної справи та Індивідуальні плани аспірантів, ЕГ прийшла до висновку у достовірності поданої інформації і відповідності навчальному плану 33 кредитам ЄКТС та порекомендувала Завідувачці сектору підготовки наукових кадрів терміново виправити технічну помилку <https://surl.li/rqakuc>.

**3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)**

Зміст ОНП повною мірою відповідає предметній області спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» із галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. Програма сформована відповідно до сучасних наукових підходів у галузі фітосанітарного моніторингу, карантинного контролю, дослідження механізмів розвитку шкідливих організмів та розробки методів їхнього регулювання. Вона забезпечує комплексну підготовку фахівців, які здатні проводити як фундаментальні, так і прикладні дослідження, орієнтовані на розробку та впровадження екологічно безпечних технологій захисту рослин. Метою ОНП є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір науковця, фахівця ступеня PhD за спеціальністю «Захист і карантин рослин», здатного динамічно поєднувати знання, уміння, комунікативні навички для формування науково-професійних компетентностей ..... створення нових цілісних знань у галузі захисту і карантину рослин. ОК та ВК програми повністю забезпечують реалізацію цієї мети та відповідають предметній області спеціальності, дозволяючи здобувачам набутти компетентностей та досягти очікуваних результатів навчання відповідно до вимог Стандарту ВО <https://surl.li/jexpro>. Програма відповідає вимогам предметної області, охоплюючи її ключові аспекти: від об'єктів вивчення та діяльності до методів, технологій та використання сучасного обладнання. Її зміст сфокусований на дослідженні біологічних, екологічних та генетичних особливостей розвитку шкідників і фітопатогенів, аналізі

механізмів їхньої взаємодії з рослинами та чинниками довкілля, прогнозуванні фітосанітарного стану агроценозів, розробці інтегрованих стратегій захисту культур. ОНП включає як загальнонаукові, так і спеціалізовані дисципліни, що спрямовані на набуття здобувачами компетентностей у застосуванні новітніх молекулярно-генетичних, біотехнологічних, агрохімічних та математичних методів досліджень, що є необхідними для прогнозування та управління фітосанітарною безпекою. Темі дисертаційних досліджень аспірантів, їхні об'єкти, предмети та завдання повністю корелюють із напрямками ОНП та відповідають предметній області спеціальності. Дисертаційні дослідження охоплюють вивчення генетичних механізмів стійкості рослин до збудників хвороб і шкідників, розробку ефективних екологічних стратегій боротьби з ними, оцінку впливу біотичних і абіотичних чинників на розвиток фітопатогенів, оптимізацію інтегрованого захисту рослин тощо. Таким чином, ОНП та теми дисертаційних досліджень аспірантів повністю відповідають предметній області спеціальності 202 «Захист і карантин рослин». Програма забезпечує необхідний рівень теоретичної, методичної та практичної підготовки, що дозволяє здобувачам проводити високоякісні наукові дослідження, застосовувати сучасні методи й технології, вирішувати актуальні проблеми захисту рослин, а також інтегруватися у міжнародний науковий простір.

#### **4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством**

У Інституті вибір навчальних дисциплін відбувається відповідно до статті 62 Закону України «Про вищу освіту». В Інституті сформована необхідна нормативна база, що є підґрунтям формування індивідуальної освітньої траєкторії в здобувачів вищої освіти, зокрема: Положенням про організацію освітнього процесу ... <https://surl.li/hpscqc>, Положення про порядок та умови вибору аспірантами вибіркових дисциплін в ІЗР <https://surl.li/jxiggd>, Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в ІЗР <https://surl.li/wsylsq>. За ОНП Захист і карантин рослин здобувачі обирають три вибіркові дисципліни, що становить 12 кредитів ЄКТС. Згідно з положенням <https://surl.li/gd/rvfbxq> п.6 Вибіркові дисципліни є обов'язковою складовою навчального плану і поділяються на вибіркові блоки. На початку навчального року до відомо здобувачів І року навчання доводиться перелік дисциплін за вільним вибором. Здобувачі, ознайомившись з переліком дисциплін за вільним вибором, 2 семестрі подають заяву на ім'я директора Інституту у відповідний відділ (Сектор підготовки наукових кадрів) до 15 вересня поточного навчального року. Обрані дисципліни вносять до вибіркової частини індивідуального навчального плану. Сектор узагальнює інформацію про вибір здобувачами навчальних дисциплін. На вебсайті Інституту, вкладці «Підготовка наукових кадрів» міститься каталог вибіркових дисциплін <https://surl.li/rmbdiu>. За ОНП 2024 року затвердження здобувачі обирають 3 вибіркові дисципліни, що становить 12 кредитів ЄКТС. ЄГ зафіксовано порівняно невеликий перелік рекомендованих вибіркових дисциплін для здобувачів третього рівня вищої освіти, що пропонує Інститут – 6 дисциплін (які відображені в навчальному плані <https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/plan-zi-zminami.pdf> і каталозі). Фактично чинна на момент проведення експертизи система забезпечує можливість вільного вибору здобувачами вибіркових дисциплін, що було підтверджено як під час інтерв'ювання керівництва, академічного персоналу, так і на зустрічі зі здобувачами вищої освіти. ЄГ було надано приклади заяв здобувачів на вибір освітніх компонентів та наказ на формування груп за вибором здобувачів <https://surl.li/lzssdw> та Індивідуальний план підготовки аспіранта <https://surl.li/phtwzu>. Бажано розширити каталог вибіркових компонентів кількістю і різноманітністю дисциплін, запропонованих для вибору здобувачам (можливо, за участі закладу партнера), щоб надати їм ширші можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Крім того, здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії за рахунок вибіркових дисциплін, вибору наукового керівника та теми дисертаційного дослідження.

#### **5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.**

У ОНП 2022 року педагогічна практика не передбачена навчальним планом. Хоча вона, як зазначено респондентами, є обов'язковою складовою освітнього процесу. У ОНП 2024 року практична підготовка введена в обов'язків блок ОНП (2 кредити ЄКТС, 60 год) ОК 1.4. «Педагогічна та викладацька діяльність». Регламентується процедура проходження педагогічної практики докторами філософії в Інституті Положенням <https://surl.li/xnwgav>. ЄГ було надано для ознайомлення щодо проходження педагогічної практики здобувачами (здобувача Кириченка С.О. – <https://surl.li/gcnhhs>. Базою педагогічної практики здобувачів є КАУ НААН, відповідно до Договору про надання освітніх послуг. Регламент процедури, форми проходження педагогічної практики визначаються відповідними нормативними документами установи: «Положенням про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» <https://surl.li/mkjdyk>, Силабусом <https://surl.li/eabsna> та робочою навчальною програмою дисципліни «Педагогічна практика здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» <https://surl.li/lfvnuj>. ЄГ виявлено розбіжності у трактуванні практики у НП і ОНП «Захист і карантин рослин» зазначено Педагогічна практика (ОК 1.4. Педагогічна та викладацька діяльність), а у Робочій програмі і силабуси ЗВО. «Педагогічна практика здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії», що обумовлено співпрацею <https://surl.li/htxztd>, такі розбіжності визначені п.1 «Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ІЗР». Експертною групою було з'ясовано, що після проходження науково-педагогічної практики ЗО здійснюють її захист на засіданні Ради молодих вчених та на Вченій раді Інституту. ЗО готують звіт-повідомлення і дана позиція фіксується в індивідуальному плані аспіранта <https://surl.li/bmjdpw>. Зміст практики формується в результаті співпраці аспіранта з науковим керівником. У результаті проведених зустрічей зі стейкхолдерами встановлено, що процедура проходження практики забезпечена методичними рекомендаціями (що



передбачено договором <https://surl.li/ufguvx> й є зрозумілою для аспірантів та керівників практик. Здобувачі мають можливість проходження науково-педагогічної практики з дисциплін першого та другого рівня вищої освіти.

## **6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок**

Для набуття здобувачами соціальних навичок ОНП «Захист і карантин рослин» (та стандартом вищої освіти) передбачені відповідні програмні результати навчання, загальні компетентності, фахові компетентності. Набуття soft skills реалізується у межах таких дисциплін загальної підготовки: «Іноземна мова за професійним спрямуванням»; «Філософія науки»; «Основи наукових досліджень, організація підготовки дисертаційної роботи», «Педагогічна та викладацька діяльність». Проаналізувавши освітні компоненти ОНП ЕГ прийшла до висновку, що всі освітні компоненти формують певні соціальні навички у здобувачів. В освітньому процесі використовуються різноманітні педагогічні методи і підходи: бесіди, обговорення проблемних питань, дискусії, круглі столи тощо. Це дозволяє розвинути комунікативну компетентність, критичне мислення, уміння працювати у команді та інші вагомні складові соціальних навичок. Під час проведення фокус-груп НПП, наукових керівників і здобувачі підтвердили використання зазначених методів та підходів на заняттях. Здобувачі набувають навичок соціальних навичок за участі в наукових школах : ентомологів (засновники – В.П. Поспелов, М.А. Теленга, З.С. Голов'янка, Д.Ф. Руднев, В.П. Васильєв, Б.А. Арешніков, В.Г. Долін, В.А. Санін, М.П. Дядечко, В.П. Приставка, В.П. Смілянець, М.Л. Секун, С.О. Трибель, В.П. Федоренко В.М. Чайка), фітопатологів (В.П. Муравйов, В.П. Пересипкін, М.П. Лісовий, М.М. Кирик, Г.В. Грисенко, С.В. Ретьман), хіміків - аналітиків та екологів (Є.С. Косматий, Л.І. Бублик, О.І. Борзих). Під час співбесіди зі здобувачами вищої освіти було виявлено, що вони здатні до комунікації, чітко формують та доносять власні думки. Інститут залучає ЗО до міжнародних і всеукраїнських заходів <https://surl.li/toltif>, розвитку соціальних навичок сприяє підготовка наукових публікацій ЗО <https://surl.li/rfrdhw>. Набуттю softskills здобувачами за ОНП сприяють форми та методи навчання: експерименти (управлінські та комунікативні навички); участь у конференціях, тренінгах, семінарах форумах, виставках, майстер-класах (адаптивність, розвиток навичок ділової комунікації, вдосконалення аналітичних здібностей); захист звітів (про виконання індивідуального плану, практичної підготовки) (критичне мислення) тощо.

## **7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання**

Нормативно-правовою базою організації освітньо-наукового процесу здобувачів третього освітньо-наукового рівня ступеня доктора філософії в Інституті є: Конституція України, Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Постанови КМУ: від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій» та інші законодавчі нормативноправові документи з питань освіти <https://surl.li/dwodck>. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів регламентує «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в Інституті захисту рослин НААН» <https://surl.li/uyqgij>, Положення про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) в Інституті захисту рослин НААН <https://surl.li/homzhg>. Відповідно п.5.4. обсяг самостійної роботи аспіранта з кожної навчальної дисципліни регламентує навчальний план і повинен становити орієнтовно не менше 50% загального обсягу навчального часу аспіранта, відведеного для вивчення навчальної дисципліни, а її зміст визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та рекомендаціями викладача. Обсяг ОНП (затвердженої у 2024 році) складає 33 кредити ЄКТС, з них частка обов'язкових ОК – 64% (6 дисциплін), вибіркового ВК – 36 % (3 дисципліни). Навчальні дисципліни і практики плануються, як правило, в обсязі двох і більше кредитів ЄКТС. Навчальний план 2024 р. набору передбачає 990 год., із них обсяг аудиторної роботи здобувачів вищої освіти за нормативними дисциплінами (21 кредит ЄКТС = 630 год) становить 280 год., а обсяг самостійної роботи студентів – 350 год. За вибічковими компонентами обсяг аудиторної роботи здобувачів вищої освіти дещо варіює, що залежить від обраної дисципліни. До вибіркового блоку ОНП віднесено 3 дисципліни по 4 кредити ЄКТС (всього 360 годин). Залежно від тижневого навантаження об'єм аудиторної роботи по вибічкових компонентах становить від 30 до 34 аудиторних годин. Під час спілкування експертної комісії з аспірантами виявлено рівномірне навантаження, що забезпечує досягнення цілей й ПРН, а також відсутність скарг на надмірне аудиторне навантаження та нестачу часу на самостійну роботу. Експертною групою виявлено технічну помилку, яка відображена в навчальному плані до ОНП <https://surl.li/hdeflk> , а саме – у плані відображено весь запропонований перелік вибіркової компоненти (загалом шість дисциплін з яких здобувач обирає лише три). Під час зустрічі з розробником НП (Завідувачка сектору підготовки наукових кадрів) та гарантом ОНП було роз'яснено, що це програмний підрахунок і суми годин були технічно підраховані, що й вплинуло на таку розбіжність. Проаналізувавши всі супровідні документи акредитаційної справи та Індивідуальні плани аспірантів, ЕГ прийшла до висновку у достовірності поданої інформації та запропонувала Завідувачці сектору підготовки наукових кадрів терміново виправити технічну помилку <https://surl.li/gfvlbh>.

## **8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)**

За освітньо-науковою програмою «Захист і карантин рослин» підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою наразі не здійснюється. Нормативний документ, який регламентуватиме процедуру підготовки здобувачів вищої освіти в Інституті за дуальною формою наразі знаходиться на етапі розробки.

**9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722**

Освітньо-наукова програма «Захист і карантин рослин» Інституту забезпечує формування у аспірантів ключових компетентностей, які прямо сприяють досягненню Цілей сталого розвитку ООН до 2030 року. Ці компетентності базуються на резолюції ООН № 70/1, ухваленій 25 вересня 2015 року, та адаптовані до національних умов за допомогою Указу Президента України № 722/2019. Ось конкретні напрями програми, що відповідають глобальним цілям: Ціль 2: Ліквідація голоду – програма сприяє підготовці докторів філософії за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин, які володіють сучасними технологіями для забезпечення продовольчої безпеки через впровадження стійких та ефективних методів виробництва продуктів харчування. Цілі 4: Якісна освіта - забезпечує підготовку висококваліфікованих фахівців у сфері захисту рослин, що сприяє розвитку сталого сільського господарства. Програма включає сучасні методи екологічно безпечного контролю шкідників і хвороб, підвищуючи професійні навички здобувачів та їхню конкурентоспроможність на ринку праці. Ціль 12: Відповідальне споживання та виробництво – здобувачі отримують знання про екологічно відповідальне землеробство, з акцентом на раціональне використання ресурсів і мінімізацію відходів у виробництві. Ціль 13: Боротьба зі зміною клімату – навчання включає компоненти, пов'язані з адаптацією аграрних технологій до змін клімату, стійкістю агрофітоценозів, зменшенням зменшення забруднення навколишнього середовища (зменшення пестицидного навантаження) та впровадження кліматично стійких практик ведення сільського господарства. Ціль 15: Збереження екосистем – програма навчає докторів філософії управлінню біорізноманіттям та відновленню ґрунтів, що зазнали деградації, що особливо важливо для збереження екосистем України в післявоєнний період. Таким чином, ОНП «Захист і карантин рослин» підготовлює фахівців, здатних не лише вирішувати локальні аграрні проблеми, але й працювати на досягнення глобальних цілей сталого розвитку.

**Загальний аналіз щодо Критерію 2:**

**Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Зміст освітньо-наукової програми «Захист і карантин рослин» має чітку структуру та включає освітні компоненти, які забезпечують досягнення необхідного переліку програмних результатів і компетентностей. Програма збалансовано поєднує обов'язкові та вибіркові дисципліни, що дозволяє здобувачам формувати індивідуальну освітню траєкторію, відображаючи студентоцентризований підхід. Вона відповідає вимогам Стандарту вищої освіти для підготовки докторів філософії за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин», а також враховує регіональні потреби. Виявлено високий рівень практичної підготовки аспірантів на основі тісної співпраці з ЗВО та науково-дослідними установами. Наявна процедура вибіркової відображає студентоцентризований підхід в організації освітнього процесу та дозволяє сформувати індивідуальну освітню траєкторію.

**Недоліки**

1) Обрання вибірових дисциплін відбувається в паперовому форматі, написання заяви; 2) Пропонований перелік освітніх компонентів до вибору здобувачів не значний (6 дисциплін з яких три має обрати здобувач). 3) Наявність технічних помилок та орфографічних помилок у матеріалах, що супроводжують освітній процес (приклад Навчальний план). Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв у генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОНП «Захист і карантин рослин» Критерію 2 (з незначними недоліками).

**Рекомендації**

Перехід на вибір дисциплін здобувачами в електронному вигляді через Гугл-форми або за допомогою інших інструментів, що особливо актуально в умовах цифровізації. Розширити коло стейкхолдерів, які анкетуються, розробити матрицю обов'язкових щорічних анкетувань (опитувань) і забезпечити зворотний зв'язок з респондентами. Кількість і різноманітність дисциплін, запропонованих для вибору здобувачам бажано розширити каталог вибірових компонент (можливо, за участі закладу партнера), щоб надати здобувачам ширші можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Періодично проводити моніторинг якості інформаційного простору Інституту щоб запобігти розміщення не коректної інформації (технічних, орфографічних помилок та розбіжностей технічного характеру).

## **Рівень відповідності Критерію 2.**

Рівень В

### **Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:**

**1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти**

Всі питання щодо вступу висвітлені на сайті інституту Підготовка наукових кадрів → Правила прийому <https://surl.li/vtrfln> та оголошення про набір до аспірантури <https://surl.li/fvlupp>. Інформація, викладена у відповідних розділах сайту Інституту є загальнодоступною та зрозумілою. Обсяг інформації є вичерпним (від вузькоспрямованого консультування до матеріалів фахових вступних випробовувань). ОНП реалізується в рамках спеціальності 202 «Захист і карантин рослин», програму фахового вступного випробування розробляється за участю гаранта та членів проєктної групи затверджують у встановленому порядку. Правила прийому на навчання за освітньою програмою щорічно переглядаються та оновлюються <https://surl.li/mwujkv>. До вступних випробувань допускаються громадяни України, які мають дипломи освітнього ступеня «Магістр» або «Спеціаліст». Правила прийому на навчання до аспірантури достатньою мірою структуровані, викладені чітко і зрозуміло, що було підтверджено під час зустрічей зі здобувачами. Правила прийому до аспірантури Інституту захисту рослин НААН розроблені відповідно до «Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році (наказ Міністерства освіти і науки України № 266 від 06 березня 2024р. ); Закону України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 р. № 1556-VII, Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)». У п.4 детально роз'яснено процедуру проведення вступних іспитів та конкурсний відбір аспірантів за ОНП. Дискримінаційних обмежень чи привілеїв у правилах прийому не виявлено.

### **2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості**

Зарахування на ОНП Захист і карантин рослин здійснюється відповідно до «Правила прийому до аспірантури ІЗР НААН для здобуття ступеня доктора філософії у 2024 році» <https://surl.li/fhgokk>). Правила прийому до інституту чіткі та зрозумілі. Програми вступних випробувань за ОНП Захист і карантин рослин формують на основі ОНП та переглядають з врахуванням побажань та зауважень всіх учасників освітньо-наукового процесу <https://surl.li/wojilf>, розміщуються на офіційному сайті Інституту. Для конкурсного відбору осіб, які вступають на навчання зараховуються бали вступних іспитів із спеціальності 202 – Захист і карантин рослин, а також результати компонентів ЄВІ, інших форм вступних випробувань (у формі дослідницьких пропозицій). Умовою допуску до вступних випробувань є складання ЄВІ з оцінкою за тест з іноземної мови не менше 100 балів; в 2024 році з оцінкою за тест із загальної навчальної компетентності не менше 160 балів. «Дослідницька пропозиція», яку готує аспірант-вступник, обґрунтовує тематику майбутнього дисертаційного дослідження, його актуальність, стан розробки у вітчизняній та закордонній науці; можливі шляхи розв'язання поставлених задач тощо. Дослідницька пропозиція є свідченням наявності перспективних науково-дослідних ідей, базованих на обізнаності з предметом власного наукового зацікавлення та ступенем його вивченості. Цим документом вступник демонструє своє вміння мислити наукоємко, раціонально і творчо. Дослідницька пропозиція вступника в обов'язковому порядку візується передбачуваним керівником. Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури на вступних випробуваннях зі спеціальності та наукові інтереси майбутніх здобувачів враховуються групою забезпечення спеціальності при призначенні наукового керівника, з метою досягнення змістовного зв'язку між інтересами здобувача та наукового керівника. Оцінювання дослідницької пропозиції (з можливою її презентацією за рішенням вченої ради наукової установи) відбуватиметься на вступному іспиті зі спеціальності як його складова. На основі отриманої інформації від здобувачів і НПП можна зробити висновок про те, що правила прийому на навчання за освітньою програмою в цілому враховують її особливості.

**3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства**

В Інституті визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Така діяльність здійснюється відповідно до «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в Інституті захисту рослин НААН» П. IV пп.4

<https://surl.li/signuh>. Після звернення здобувача Вчена рада ІЗР НААН приймає рішення про визнання набутих аспірантом в інших вищих навчальних закладах (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), обов'язкове здобуття яких передбачено освітньо-науковою програмою аспірантури ІЗР НААН. «Положенням про визнання результатів навчання здобувачів освіти ступеня доктора філософії» <https://surl.li/rxfpbf>. «Постанови про порядок реалізації права на академічну мобільність» <https://surl.li/amgnfh>. Інформацію щодо можливості скористатись такими правами здобувачі отримують із матеріалів сайту Інституту та під час роботи з науковими керівниками, викладачами. За результатами бесіди зі здобувачами встановлено, що випадків перезарахування результатів навчання, отриманих в неформальній освіті не було. Разом з тим вони загалом ознайомлені щодо можливостей отримання знань у неформальній освіті. На даній ОНП практики визнання результатів навчання, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності), не застосовувались. Тож за відсутності прецедентів академічної мобільності послідовність дотримання правил і процедур під час реалізації ОНП «Захист і карантин рослин» встановити неможливо. ЕГ робить висновок про загальну відповідність ОНП у контексті підкритерію 3.3

**4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу**

Процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюються “Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті при підготовці здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії” <https://surl.li/nbcwle>, яке являється чітким та зрозумілим. Доступність інформації для учасників освітнього процесу забезпечується вільним доступом до зазначених документів на сайті Інституту. Проте результати роботи у фокус- групах під час проведення акредитаційної експертизи, інформація відомостей самооцінювання засвідчує, що під час реалізації ОНП «Захист і карантин рослин» вказане Положення не застосовувалось. За результатами бесіди зі здобувачами встановлено, що вони ознайомлені з існуючими можливостями та положеннями Інституту, які регулюють такі процедури.

**Загальний аналіз щодо Критерію 3:**

**Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

ОНП Захист і карантин рослин має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями 3.1, 3.2 (правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, правила прийому на навчання враховують особливості програми). В Інституті чіткі та зрозумілі правила вступу на ОНП «Захист і карантин рослин», які враховують особливості самої освітньої програми та розміщені на веб сайті . Процедури вступу є чіткими та зрозумілими, враховують особливості ОНП, прозорими і такими, що забезпечують доступ до навчання на третьому рівні за неупередженим конкурсом, що підтверджено в ході дистанційного візиту експертної групи та розміщеною інформацією на веб сторінці Інституту. ЕГ виявлено наявність публічного доступу до документів інституту, що регулюють доступ до освітньо-наукової програми та визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО. Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв у генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОНП Захист і карантин рослин Критерію 3 на рівні В.

**Недоліки**

ОНП Захист і карантин рослин недостатньо узгоджена за підкритеріями, 3.3, 3.4 про це свідчить відсутність прикладів реалізації права здобувачів на визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності та в неформальній освіті.

**Рекомендації**

- Покращити інформування здобувачів про можливість визнання результатів навчання, здобутих в неформальній освіті та в інших ЗВО. - Посилити інформаційно-просвітницьку діяльність серед здобувачів і НПП щодо академічної мобільності та інших можливостей міжнародної співпраці, зокрема в умовах військового стану (наприклад, дистанційне навчання чи стажування, грантові програми, онлайн-лекції зарубіжних ЗВО тощо).

**Рівень відповідності Критерію 3.**

#### Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

**1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи**

Освітній процес в Інституті захисту рослин регламентується системою нормативних документів «Положенням про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD)» (<https://ipp.gov.ua/polozhennya/>), «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в ІЗР НААН» (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-pidgotovku-zdobuvachiv-vishchoi-osviti-stupenya-doktora-filosofii-ta-doktora-nauk-v-izr-naan.pdf>) та ряду інших, які відповідають вимогам Законів України, Постанов Кабінету міністрів України та іншим документам вітчизняного нормативно-правового забезпечення (<https://ipp.gov.ua/normativno-pravove-zabezpechennya/>). Дані матеріали розміщені на сайті університету у вільному доступі. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять передбачені в «Положенні про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії (PhD)» ([https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img\\_0002-1.pdf](https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img_0002-1.pdf)). Для навчання і викладання на ОНП, відповідно до виду навчальної діяльності, застосовуються такі базові форми та методи як лекції, з використанням комунікативно орієнтованих технологій, практичні заняття, самостійна робота, консультації, а також контрольні заходи (екзамени, заліки). Форми, методи та засоби викладання та навчання на ОНП передбачені в силабусах та робочих програмах відповідних освітніх компонентів. Аналіз механізмів зворотного зв'язку у вигляді анкетування здобувачів демонструє застосування у навчальному процесі ефективних технологій та задоволення методами і методикою викладання дисциплін (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/rezultati-anketuvannya-zdobuvachiv-2024-r-1.pdf>).

**2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)**

Згідно Положення в ІЗР НААН освітній процес базується на принципах відкритості, доступності, активізації самостійності здобувачів і науково-педагогічних кадрів ([https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img\\_0002-1.pdf](https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img_0002-1.pdf)). Вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації є задекларованим правом аспірантів та докторантів (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-pidgotovku-zdobuvachiv-vishchoi-osviti-stupenya-doktora-filosofii-ta-doktora-nauk-v-izr-naan.pdf>). Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання міститься в ОНП яка розміщена на сайті інституту у вільному доступі, та із якою відбувається ознайомлення здобувачів на етапі вступу та періодично впродовж навчання (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/osvitno-naukova-programa.pdf>). Інформація щодо змісту освітніх компонентів та критеріїв оцінювання згідно до Положення (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-navchalnu-programu-silabus-navchalnoi-distiplini-dlya-pidgotovki-zdobuvachiv-vishchoi-osviti-stupenya-doktora-filosofii-1.pdf>) представлені в силабусах та робочих програмах, які є у вільному доступі (<https://ipp.gov.ua/silabus-osvitnogo-komponentu/>). За результатами анонімного опитування, зустрічі із аспірантами та Радою молодих вчених встановлено, що здобувачі мають необмежений доступ до електронних інформаційних ресурсів та бібліотеки Інституту (<https://ipp.gov.ua/opituvannya/>).

**3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми**

У межах реалізації ОНП ІЗР пропонує широкий перелік тем та можливих напрямків наукового дослідження. Поєднання навчання і дослідження під час реалізації ОНП відбувається згідно індивідуального плану аспіранта шляхом одночасного виконання аспірантами, під керівництвом наукового керівника, власних наукових досліджень, та виконання освітньої складової, відповідно до розкладу занять <https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/rozklad-zanyat-2024-2025-rr.pdf>. Аспіранти і докторанти згідно Положення (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-pidgotovku-zdobuvachiv-vishchoi-osviti-stupenya-doktora-filosofii-ta-doktora-nauk-v-izr-naan.pdf>) звітують про виконання індивідуального плану та наукової роботи. На додатковий запит ЕГ були представлені підтверджуючі документи – скан-копія індивідуального навчального плану та звіт здобувача за результатами проміжної атестації. Програмні компетентності та результати навчання отримані при вивченні освітніх компонентів таких як Основи наукових досліджень, організація підготовки дисертаційної роботи; Глобальні проблеми захисту і карантину рослин; Екологізація інтегрованого захисту агроценозів від шкідливих організмів здобувачі мають можливість запроваджувати у власних наукових дослідженнях, що вони підтверджували під час зустрічі із ЕГ. Освоєні методологічні аспекти що до представлення результатів наукової роботи на засіданнях спеціалізованих лабораторій <https://ipp.gov.ua/viddili-ta-laboratorii/>, наукових конференціях <https://ipp.gov.ua/category/no-category/konferentsii-ta-seminary-uk/>, семінарах обговорюються при вивченні компонента 1.2 Філософія науки. Глибоке засвоєння компонентів гуманітарного блоку досягається залученням фахівців Київського аграрного університету НААН.

#### **4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі**

Оновлення програм та освітніх компонентів зумовлено накопиченням наукової інформації та в наслідок прогнозів змін у галузі та потреб суспільства (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-sistemu-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-vishchoi-osviti-v-aspiranturi-ta-doktoranturi-izr-naan.pdf>). Вносити пропозиції щодо оновлення змісту ОНП з урахуванням інноваційних технологій, вітчизняних та світових досягнень у галузях освіти і науки мають члени групи забезпечення спеціальності ([https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img\\_0002-1.pdf](https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img_0002-1.pdf)) а також ають право здобувачі, стейкхолдери та викладачі. Оновлення змісту ОК відбувається до початку навчального року та враховує пропозиції всіх учасників освітнього процесу а також побажань стейкхолдерів. Фахові дисципліни ОНП викладають науково- педагогічні працівники, які мають власні наукові розробки і публікації за напрямком, що дозволяє їх оновлення сучасною інформацією та підтримувати інноваційність змісту. Інформаційне оновлення навчальних дисциплін здійснюється за публікаціями із відкритих власних, вітчизняних та закордонних джерел, які містяться у науковій бібліотеці установи. Освітня компонента ОК 2.1 к.б.н. Наталя СКРИПНИК у 2022 році була доповнена практичним заняттям «Аналіз фітосанітарного ризику регульованих шкідливих організмів відсутніх в Україні з використанням комп'ютерної програми CARPA, що відповідає Постанові КМУ (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1177-2019-%D0%BF#Text>) Лектор д.с.-г.н. Ганна ТКАЛЕНКО, за результатами участі в рамках міжнародного проекту «EU4ClimateResilience»/«PROGRESS: Сприяння готовності до Зеленого курсу в країнах Східного партнерства» оновила лекційний матеріал (ОК2.2, ВК3.1) щодо фітосанітарного стану агроценозів за змін клімату та щодо заходів біологізації (<https://ipp.gov.ua/spivrobitniki-izr-naan-priimali-uchas/>) За результатами співпраці з Crop research Institute (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/memorandum-pro-mizhnarodne-spivrobitnitstvo-.pdf>) Оксана АФАНАСЬЄВА в 2022 році оновила вибіркву компоненту ВК 3.5 темами «Визначення типів хвороб рослин. Діагностика хвороб рослин та її методи» та «Расовий склад збудників хвороб. Лабораторні колекції патогенів – некротрофів і біотрофів»). Відповідно до акредитації ІЗР за ДСТУ EN ISO/IEC 17025:2019 (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/sfera-akreditatsii.pdf>) у 2003 році науково-педагогічні працівники д.с.-г.н. Галина ТКАЛЕНКО, д.с.-г.н. Олександр СТРИГУН та к.б.н. Тетяна БОНДАР оновили змістовні компоненти ВК 3.1; ВК 3,2 та ВК 3,4.

#### **5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти**

Інтернаціоналізація освітньої діяльності межах ОП здійснюється відповідно місії Інституту як провідної науково-дослідної установи НААН України що задекларована в «Стратегії розвитку ІЗР НААН до 2030 р» (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/strategiya-rozvitku-izr-naan-do-2030-r.pdf>) Інституту на основі укладеного Меморандуму співпрацює із Crop research Institute, (Чехія) (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/memorandum-pro-mizhnarodne-spivrobitnitstvo-.pdf>). У рамках даної угоди завідувач лабораторії фітопатології Оксана АФАНАСЬЄВА у 2022 р. пройшла стажування за напрямком фітопатологія та отримала відповідний Сертифікат (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/crop-research-institute.pdf>) Міжнародна співпраця проявляється у публікаціях та участі наукових працівників, здобувачів у іноземних журналах, конференціях та інших заходах. Інтернаціоналізації наукової діяльності здобувачів сприяє поглиблене вивчення англійської мови, на що було акцентовано Олесею ЛІНОВИЦЬКОЮ під час зустрічі із академічним персоналом. Так здобувач Дмитро ЗЛЕНКО приймав участь у National Conference with international participation «Natural sciences in the dialogue of generations», Chisinau, Moldova, 14-15.09.2023 (Молдова), а також у 6th International Scientific Conference Agrobiodiversity for Improving the Nutrition, Health, Quality of People Life and Nature Nitra, Slovak Republic, 08.09.2024 (Словаччина). Здобувач Сергій КИРИЧЕНКО із доповіддю прийняв участь у 6th International Scientific Conference Agrobiodiversity for Improving the Nutrition, Health, Quality of People Life and Nature, Nitra, Slovak Republic, 08.09.2024 (Словаччина) та The national scientific conference with international participation, 50 years of activity of the INSTITUTE OF CROP SCIENCE "PORUMBENI" (September 11-12 2024) (Молдова).

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 4:**

##### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Організація та реалізація освітнього процесу в ІЗР побудована на принципах законності, відкритості, інноваційності, зрозумілості а тому відповідає вимогам та забезпечує досягненню здобувачами заявлених мети та програмних результатів навчання. Здобувачі мають постійний доступ та своєчасно отримують інформацію щодо змісту ОНП та її компонентів, порядку та системи оцінювання через прямі контакти та мережу Інтернет соціальні мережі та месенджери. Заклад пропонує широкий спектр напрямків наукових досліджень, ефективно поєднує наукову та освітню складову використовуючи власну наукову базу, кадровий потенціал установи та залучаючи фахівців Київського аграрного університету НААН. Науково-педагогічні працівники залучені до освітнього процесу оновлюють зміст освітніх компонентів на основі власних наукових досягнень та процесів адаптації методології досліджень до вимог ЄС. Освітній процес та наукові дослідження проводяться із залученням його учасників до міжнародної співпраці.

## Недоліки

Науково-педагогічні працівники недостатньо використовують можливість покращення якості освітнього процесу запровадженням інноваційних методів та засобів навчання. Для забезпечення результативної інтернаціоналізації діяльності ІЗР слід активізувати процес залучення учасників освітнього процесу до програм академічної мобільності, стимулювати до участі у міжнародних наукових проєктах і програмах стажування. Доцільно сприяти покращенню практики лінгвістичних навичок аспірантів шляхом організації мовних груп, тематичних занять, залучення до спілкування та зустрічей з міжнародними фахівцями. Освітньо-наукова програма містить деякі недоліки у частині реалізації міжнародної академічної мобільності, які суттєво не впливають на якість підготовки. Попри певні успіхи у інтернаціоналізації, в установі міжнародна діяльність обмежена двосторонньою співпрацею лише з чеськими партнерами.

## Рекомендації

Запровадити заходи що до підвищення педагогічної майстерності осіб залучених до освітнього процесу та кадрового резерву. Популяризувати інноваційні методи навчання. Активізувати та урізноманітнити самостійну роботу здобувачів в розрізі освітніх компонентів. Ілюструвати та адаптувати зміст силабуса (розширити змістовність) та затверджувати Робочі програми освітніх компонентів гуманітарного блоку на Вченій раді ІЗР. Активізувати роботи щодо інтернаціоналізації діяльності закладу та здобувачів ОНП. Рекомендуємо здійснити заходи для залучення учасників ОНП до системних міжнародних проєктів із фінансуванням академічної та наукової мобільності.

## Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

## Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

**1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь**

Положенням про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії передбачено відвідувати здобувачами аудиторні заняття та проходження всіх форм поточного та підсумкового контролю, передбачених індивідуальним навчальним планом. Інформація щодо форми поточного та підсумкового контролю міститься в навчальних планах, які визначено основним нормативним документом щодо реалізації ОНП. Форми контрольних заходів, контрольні запитання та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти містяться в Робочих програмах відповідних компонентів. До заліків та іспитів не допускаються здобувачі, які були відсутні на заняттях без поважних причин. Для організації проведення підсумкового контролю складається розклад іспитів, що затверджується наказом директора Інституту. Контроль результатів навчання передбачений положенням ([https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img\\_0002-1.pdf](https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img_0002-1.pdf)). Академічні досягнення аспірантів визначають за 100-бальною шкалою оцінювання, згідно з таблицею відповідності шкали оцінювання ECTS з національною системою оцінювання. Оцінювання освітніх компонентів відбувається за кредитною трансферно-накопичувальною системою оцінювання (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-kriterii-otsiniuvannya-znan-zdobuvacha-vishchoi-osviti-stupenya-doktora-filosofii.pdf>) за національною та шкалою ECTS, що відображено в Робочих програмах (<https://ipp.gov.ua/silabus-osvitnogo-komponentu/>) які перебувають у вільному доступі. Паралельно передбачено використання п'ятибальної шкали.

**2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений**

Форма атестації здобувачів відповідає вимогам Стандарту вищої освіти для рівня доктора філософії за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин ([https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/202-zakhyst.i.karantyn.roslyn-dok.fil\\_.01.06.2022-1.pdf](https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/202-zakhyst.i.karantyn.roslyn-dok.fil_.01.06.2022-1.pdf)). Згідно із чинним стандартом та ОНП (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/osvitno-naukova-programa.pdf>) здобувачі проходять атестацію двічі на рік (проміжну і підсумкову). Проміжна атестація проводиться через шість місяців після початку навчального року на засіданні профільного лабораторії, а підсумкова в кінці навчального року – на засіданні лабораторії та Вченої ради Інституту. Атестація здійснюється у формі публічного захисту дисертації разовою спеціалізованою вченою радою за підсумками успішного виконання

освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації за відповідності результатів його наукової роботи вимогам освітньо-наукової програми та законодавства України. Перевірка дисертацій на плагіат здійснюється відповідно до «Положення про виявлення та запобігання плагіату в ІЗР НААН» (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-viyavlennya-ta-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu-v-izr-naan.pdf>). На базі ІЗР 23 червня 2021 року відбулося засідання разової спеціалізованої вченої ради ДФ 26.376.001 з правом розгляду дисертації Юлії ЛЯСКИ спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» (<https://ipp.gov.ua/razova-spetsializovana-vchena-rada-df-26-376-00/>). Відповідно до вимог Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 202 Захист і карантин рослин повідомлення про захист, автореферат, дисертація та відгуки опонентів розміщуються на сайті інститут (<https://ipp.gov.ua/category/povidomlennya-pro-zakhist/>). Інформація щодо попередніх захистів зберігається на сайті із 2019 року.

**3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Порядок проведення контрольних заходів визначений ОНП (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/osvitno-naukova-programa.pdf>) та «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в аспірантурі та докторантурі ІЗЗ» (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-sistemu-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-vishchoi-osviti-v-aspiranturi-ta-doktoranturi-izr-naan.pdf>). Передбачена у визначеній послідовності атестація здобувачів здійснюється науковим керівником, лабораторією до якого прикріплений аспірант та Вченою радою ІЗЗ (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-pidgotovku-zdobuvachiv-vishchoi-osviti-stupenya-doktora-filosofii-ta-doktora-nauk-v-izr-naan.pdf>). Загальне керівництво і контроль за підготовкою здійснюється заступником директора з наукової роботи. Контроль за виконанням індивідуального навчального плану здобувача, згідно «Положення про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії» здійснює науковий керівник та відповідний відділ ([https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img\\_0002-1.pdf](https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img_0002-1.pdf)). Критерії оцінювання знань здобувачів викладені у вільному доступі (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-kriterii-otsiniuvannya-znan-zdobuvacha-vishchoi-osviti-stupenya-doktora-filosofii.pdf>). На запит ЕГ були представлені звіти проміжної атестації здобувачів ([https://drive.google.com/file/d/1XSn\\_R94D63FG1YAOWEeDISBxbYR7nwz/view?usp=sharing](https://drive.google.com/file/d/1XSn_R94D63FG1YAOWEeDISBxbYR7nwz/view?usp=sharing)); <https://drive.google.com/file/d/1VbMvM2oDMtDQWQoBFfyqSxTdlTu2ykmv/view?usp=sharing>). За результатами анкетування 100% респондентів повідомили, що були проінформовані про процедуру оцінювання (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/rezultati-anketuvannya-zdobuvachiv-2024-r-1.pdf>). Під час зустрічі ЕГ із здобувачами та представниками Ради молодих вчених запрошені повідомили про об'єктивність та неупередженість оцінювання, відсутність конфліктних ситуацій та поінформованість про процедуру оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Аспірант, який не погоджується з оцінкою іспиту, згідно Положення ([https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img\\_0002-1.pdf](https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img_0002-1.pdf)) має право звернутися з письмовою апеляцією (заява подається на ім'я вченого секретаря ІЗР НААН). Процедура апеляції проводиться відповідно до «Положення про апеляцію результатів контролю знань здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії». (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-apelyatsiiu-rezultativ-kontroliu-znan-zdobuvachiv-vishchoi-osviti-stupenya-doktora-filosofii-1.pdf>)

**4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності**

У ІЗР запроваджена відкрита політика дотримання академічної доброчесності. Вона документально базується на «Кодексі академічної доброчесності»; «Положенні про виявлення та запобігання академічного плагіату в ІЗЗ НААН»; «Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в аспірантурі та докторантурі ІЗЗ» (<https://ipp.gov.ua/polozhennya/>). У закладі запроваджена електронна та фізична скринька довіри (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdg9l0lntsiagzQI8eMHVCPJZx7ONqB2qRT-UKmsvam9cmqiGA/viewform>), про функціонування якої повідомлено ЕГ в процесі зустрічей із персоналом та здобувачами. Усі документи пов'язані із політикою доброчесності та професійної етики перебувають у відкритому доступі на сайті ІЗЗ. Учасники освітнього процесу та адміністративний персонал обізнані про принципи академічної доброчесності та процедури їх дотримання, що підтверджувалося під час зустрічей здобувачів та НПП з ЕГ. В установі запроваджено Положення про врегулювання конфліктних ситуацій та функціонує Комісія з врегулювання конфліктних ситуацій, затверджена наказом директора (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-vreguluvannya-konfliktnikh-situatsii.pdf>). Робочою програмою освітнього компонента «Філософія» передбачено змістовний модуль «Норми і принципи наукової етики, етична культура науковця і дотримання принципів академічної доброчесності в науково інноваційній діяльності». Питання наукової етики та її основних принципів вивчаються в освітньому компоненті «Основи наукових досліджень, організація підготовки дисертаційної роботи. Сайт установи містить тематичний розділ «Перевірка на плагіат» (<https://ipp.gov.ua/perevirka-na-plagiat/>) де учасники освітнього процесу можуть отримати інформацію та посилання що до безкоштовних сервіс для виявлення плагіату. Під час зустрічей із ЕГ



учасники освітнього процесу демонстрували розуміння та сприйняття академічної доброчесності як процедури дотримання наукової етики, правил цитування наукових робіт та принципів академічного письма.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 5:**

### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Усі освітні компоненти ОНП містять матеріали, що дають можливість об'єктивно встановити досягнення здобувачів вищої освіти. Форми контрольних заходів є класичними, критерії оцінювання є зрозумілими та дають можливість враховувати усі види аудиторної та самостійної роботи. Запроваджені форми атестації здобувачів повністю відповідають вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин. Освітнє середовище ІЗР забезпечене матеріалами що до змісту та порядку проведення контрольних заходів, здобувачі проінформовані про зміст та процедури таких заходів, що дозволяє досягти визначених програмних результатів навчання. У закладі запроваджена система заходів дотримання академічної доброчесності. Усі учасники освітнього процесу проінформовані про політику доброчесності інституту та процедури її дотримання.

### **Недоліки**

Запроваджена система підсумкового оцінювання недостатньо враховує рівень освоєння здобувачами окремих змістовних компонентів. Освітньо-наукова діяльність ВЗР містить недоліки у системі популяризації серед учасників освітнього процесу політики академічної доброчесності, які не є суттєвими і можуть бути легко виправлені.

### **Рекомендації**

Доповнити систему оцінювання критеріями та засобами проміжного оцінювання, за якими буде встановлюватися рівень підсумкового оцінювання за освітнім компонентом. Для запобігання необ'єктивному оцінюванню запроваджувати чіткі критерії оцінювання результатів навчання для атестації, іспитів, заліків, та інших форм оцінювання і контрольних заходів. Рекомендуємо залучення здобувачів та НПП до участі та проведення публічних заходів, вебінарів для формування поваги до прав та свободи людини, інтелектуальної власності, нетерпимості інших видів академічної не доброчесності.

## **Рівень відповідності Критерію 5.**

Рівень В

## **Критерій 6. Людські ресурси:**

### **1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством**

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, які забезпечують реалізацію професійної та фахової підготовки ОНП, відповідає вимогам, що сприяє досягненню визначених цілей та програмних результатів навчання. До реалізації ОНП залучені виключно науковці зі ступенем відповідної спеціальності і вченим званням - чотири доктори наук, у тому числі один Академік НААН, та десять кандидатів наук, що мають великий досвід наукової роботи за відповідним фахом (<https://ipp.gov.ua/pidhotovka-naukovykh-kadriv/>; <https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/sertifikat-pro-pidvishchennya-kvalifikatsii-.pdf>) До викладання компоненту ОК 2.1 залучено докторів наук Федоренко В.П (спеціальність 06.01.11) та Стригун О.О. (спеціальність 16.00.10), керівники дисертацій наукового ступеня (<https://ipp.gov.ua/3708-2/>). Викладання обов'язкового компоненту ОК 2.2 здійснюють доктор наук Ткаленко Г.М. (спеціальність 03.00.16), який має досвід наукового керівництва а також доктор наук Козуб Н.О. (спеціальність 03.00.22) та кандидат наук Цуркан Л.В (спеціальність 03.00.16). До викладання вибірових компонентів залучені кандидати та доктори наук зі спеціальностей ентомологія, фітопатологія. Викладачами компоненту ВК 3.6 є фахівці зі спеціальностей генетика та молекулярна генетика. Усі НПП мають публікації у фахових виданнях України та міжнародних наукометричних баз. (<https://ipp.gov.ua/naukovi-publikatsii/>), що відображено у їх CV та задекларовано на зустрічах із академічним персоналом та науковими керівниками ([https://drive.google.com/drive/folders/1BX8DkhCxLv8S-h3f53Dm\\_3WuRiJ8cH7?usp=sharing](https://drive.google.com/drive/folders/1BX8DkhCxLv8S-h3f53Dm_3WuRiJ8cH7?usp=sharing) ). Результати анонімного анкетування здобувачів впродовж 2021-2023 рр демонструють високу ступінь задоволення рівнем отриманих знань та умінь, що є свідченням їх професіоналізму (<https://ipp.gov.ua/opituvannya/>).

**2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються**

Процедура та умови конкурсного відбору на вакантні посади в ІЗР забезпечують належний рівень професіоналізму НППІ установи (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-poryadok-provedennya-konkursu-na-zamishchennya-vakantnikh-naukovikh-posad-izr-naan.pdf>). Інформація про вакантні посади оприлюднюється і перебуває у відкритому доступі (<https://ipp.gov.ua/konkurs-na-zamishchennia-vakansii/>). Конкурс проводиться за наявності вакантних посад за чітко прописаною та зрозумілою процедурою. Критерії відбору, що представлені у Положенні, достатні для визначення фаховості, досвіду та рівня кваліфікації претендента. Облік та реєстрацію поданих документів здійснює старший інспектор з кадрів, для проведення конкурсу наказом директора створюється конкурсна комісія. Вимоги до посад представлені в положенні (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-poryadok-provedennya-konkursu-na-zamishchennya-vakantnikh-naukovikh-posad-izr-naan.pdf>). Для неупередженості роботи передбачена можливість проведення відео (аудіо) запису. Результати конкурсу виносяться на розгляд Вченої ради ІЗР НААН, а інформація про переможця конкурсу оприлюднюється на офіційному веб-сайті установи.

**3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу**

Під час зустрічей ЕГ із учасниками освітнього процесу та стейкхолдерами було встановлено залучення роботодавців та експертів галузі до реалізації освітнього процесу. Участь стейкхолдерів виявляється у їх постійному залученні до обговорення проекту ОНП (<https://ipp.gov.ua/obgovorennya-onp-ta-napryamiv-doslidzhe/>), рецензування та коригування її змісту, формування бази вибіркового компоненту ([https://drive.google.com/drive/folders/193oiiZRuXwSE\\_ykIOg4GANawMKFH0VrB?usp=sharing](https://drive.google.com/drive/folders/193oiiZRuXwSE_ykIOg4GANawMKFH0VrB?usp=sharing)). Стейкхолдери залучені до внутрішньої системи забезпечення якості освіти через анонімне анкетування, де мають можливість оцінити ОНП, процес підготовки здобувачів та висловити власну думку (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/rezultati-anketuvannya-steikholderiv-2024-r.pdf>). Співпраця із стейкхолдерами відбувається шляхом надання ними баз для проведення аспірантами власних наукових досліджень, консультування тощо. Так на підставі угод укладених ІЗР, аспірант Євген КРОТЕВИЧ проводить дослідження ТОВ «Агрофірма «Колос» (директор Центило Л.В.), аспірант Анатолій ДОЛІНСЬКИЙ у ДПДГ Тахтаулово ([https://drive.google.com/drive/folders/12qVofsluG4StArvxVSljGiZ9S\\_DL7N-z](https://drive.google.com/drive/folders/12qVofsluG4StArvxVSljGiZ9S_DL7N-z)). Стейкхолдери є учасниками та співорганізаторами семінарів, круглих столів, Днів поля, конференцій, де присутні як здобувачі так і НППІ. (<https://ipp.gov.ua/17-lipnya-2024-roku-v-izr-naan-vidbudetsya-kr/>; <https://ipp.gov.ua/rezultati-kruglogo-stolu-na-temu-os/>; <https://ipp.gov.ua/den-polya-2022/>) У рамках проведення круглого столу «Захист овочевих культур відкритого і закритого ґрунту від шкідливих організмів упродовж вегетаційного періоду 2024 року в умовах глобальних змін клімату та воєнного стану» аспіранти були залучені до наукових виступів галузевих експертів та фахівців наукових напрямків: Івана МРИНСЬКОГО, Сергія ВДОВЕНКО, Василя БОЯРИНА (<https://ipp.gov.ua/rezultati-kruglogo-stolu-na-temu-z/>) Здобувачі мали можливість ознайомитися із науковою доповіддю доктора с.-г. наук, професор кафедри землеробства та гербології НУБіП України, член-кореспондент НААН, лауреат Премії Кабінету Міністрів України Леоніда ЦЕНТИЛО щодо впливу агротехнічних заходів та змін клімату на фітосанітарний стан культур (<https://ipp.gov.ua/rezultati-kruglogo-stolu-na-temu-os/>).

**4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності**

Заклад постійно сприяє професійному розвитку науково-педагогічних працівників через систему підвищення кваліфікації в наукових установах НААН та інших заходах. Заклад реалізує програму професійного розвитку науково-педагогічних працівників (<https://ipp.gov.ua/pidvishchennya-kvalifikatsii-naukovikh-pr/>). Підвищення кваліфікації, стажування відбувається відповідно графіка, який складається та затверджується щорічно (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/grafik-kursiv-2024.pdf>). Підвищення кваліфікації НППІ проходять на базі усіх провідних установ НААН (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/sertifikati-pro-pidvishchennya-kvalifikatsii.pdf>). Установа реалізує власну програму професійного розвитку (участь у семінарах, науково-практичних конференціях). Відповідно до меморандуму (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/memorandum-pro-mizhnarodne-spivrobitnistvo.pdf>) за сприяння ІЗР Оксана АФАНАСЬЄВА пройшла стажування в Crop research institute (Чехія) за напрямом «Ознайомлення з технологіями вирощування с.-г. культур, методиками досліджень біологічних особливостей фітопатогенів» (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/sertifikat-pro-pidvishchennya-kvalifikatsii.pdf>). Моніторинг потреб професійного розвитку науково-педагогічних працівників, оцінка рівня їхнього професіоналізму реалізується в процесі атестації, яка передбачена відповідно до положення (<https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/polozhennya-pro-atestatsiiu-naukovikh-spivrobitnikiv.pdf>) та проводиться не рідше ніж раз у три роки. Отже, в ІЗР наявна система рейтингування/оцінювання наукових і науково-педагогічних працівників, яка діє у форматі атестації за критеріями наукової і освітньої діяльності, адаптована під особливості науково-дослідної установи. З огляду на наявність діючої системи рейтингування/оцінювання НППІ, що має чіткі механізми і нормативно-правове регулювання, рекомендує оприлюднити результати атестації НППІ на офіційному веб-сайті ІЗР

до початку нового навчального року (2025/2026 навчального року). Інформація щодо участі НПП у стажуваннях відображена на сайті (<https://ipp.gov.ua/pidhotovka-naukovykh-kadriv/>) та у CV ([https://drive.google.com/drive/folders/1BX8DkhCxLv8Sh3f53Dm\\_3WuRiJ8cH7?usp=sharing](https://drive.google.com/drive/folders/1BX8DkhCxLv8Sh3f53Dm_3WuRiJ8cH7?usp=sharing)).

## **Загальний аналіз щодо Критерію 6:**

### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Академічна та професійна кваліфікація НПП забезпечує якісну реалізацію професійної та фахової підготовки за ОНП. Процедура та умови конкурсного відбору на вакантні посади в ІЗР забезпечують належний рівень фахівців, залучених до реалізації ОНП. Заклад має досвід залучення стейкхолдерів та експертів галузі до реалізації освітнього процесу. Заклад сприяє професійному розвитку науково-педагогічних працівників через систему підвищення кваліфікації в наукових установах НААН. В інституті запровадження практика залучення науковців до педагогічної діяльності в освітніх закладах.

### **Недоліки**

У закладі відсутня дієва система моральних та матеріальних стимулювань за публікації у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus та (або) Web of Science. Залучення роботодавців, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу не носить системного характеру та не спрямований саме на аспірантів. В ІЗР функціонує внутрішня система рейтингування/оцінювання НПП у форматі атестації наукових і науково-педагогічних працівників, проте її результати на час акредитаційного візиту не були оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО. Такі недоліки не є суттєвими і можуть бути легко виправлені.

### **Рекомендації**

В угоді про надання послуг із Київським аграрним університетом передбачити пункт про обов'язкову відповідність викладачів вимогам пункту 38 Ліцензійних вимог. Покращити зміст та оформлення CV працівників із урахуванням спеціалізації ОНП та спрямування на залучення відвідувачів сайту до наукової діяльності. Здійснювати систематичний контроль за відповідністю осіб долучених до реалізації ОНП вимогам законодавства. Оприлюднити результатів атестації НПП на офіційному веб-сайті ІЗР до початку нового навчального року (2025/2026). Провести особам залученим до викладацької діяльності на базі ІЗР вебінар з питань інноваційних методів викладання у вищій школі.

## **Рівень відповідності Критерію 6.**

Рівень В

## **Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:**

**1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання**

Навчально-методичне забезпечення, фінансові та матеріально-технічні ресурси ІЗР дозволяють забезпечити комплексну реалізацію наукової і освітньої складової ОНП, включаючи досягнення її мети, цілі, визначених ПК і ПРН. Матеріально-технічна база ІЗР включає 9 науково-дослідних лабораторій, з яких 4 атестовані; дві дослідні станції і дослідне господарство у регіонах України з різними ґрунтово-кліматичними умовами: Одеська, Чернівецька і Полтавська області. Лабораторії оснащені сучасним обладнанням: мікроскопи, ампліфікатор, центрифуги, автоклав тощо. Інфраструктура Інституту також включає навчальні аудиторії, бібліотеку з читальною залом, робочі місця для здобувачів з комп'ютерною технікою і доступом до інтернет-мережі (<https://cutt.ly/Ure8lk9v>). Навчально-методичне забезпечення ОНП складається з бібліотечного фонду ІЗР, що містить 99 тисяч примірників навчальних посібників, довідників, періодичних видань тощо (<https://cutt.ly/Ure8lk9v>). Зазначені матеріально-технічні ресурси достатні для проведення камеральних, польових і лабораторних досліджень, відповідно до ОНП; проведення лекційних і практичних занять, самостійної підготовки і роботи здобувачів. Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ були продемонстровані зазначені об'єкти інфраструктури і матеріально-технічні ресурси Інституту. Навчальні аудиторії, приміщення бібліотеки, робочі місця здобувачів і НПП обладнанні сучасною комп'ютерною технікою з ліцензованим програмним забезпеченням на базі

ОС Windows, пакетом MS Office (Excel, Word, Paint), програмами аналізу статистичних даних (SPSS Statistics), іншими спеціалізованими програмами (Google Earth тощо). У ході фокус-груп представник бібліотеки і НПП розповіли, що здійснюється постійний обмін новою навчально-методичною і науковою літературою з установами України та країн ЄС. Забезпечено безкоштовний доступ до інтернет-мережі, бази Web of Science та платформи Research4life. Додатково функціонує електронний репозиторій, навчально-методична література за ОНП наявна в електронному форматі. ЕГ відмічає здійснення регулярного моніторингу потреб здобувачів і НПП у матеріально-технічних ресурсах, навчально-методичному забезпеченні тощо. Згідно із результатами анкетування, 100 % здобувачів підтвердили забезпеченість необхідними методичними матеріалами. Результати анкетування НПП, які безпосередньо беруть участь у підготовці здобувачів за ОНП «Захист і карантин рослин», також свідчать про достатність навчально-методичного і матеріального-технічного забезпечення ОНП (<https://cutt.ly/Mre8UnhN>). Зокрема, 78 % НПП оцінили на 10 балів за 10-бальною шкалою забезпечення необхідних умов для викладання і навчання на ОНП, а 22 % НПП – на 9 балів з 10 можливих. У ході зустрічей з ЕГ НПП, здобувачі та їх керівники додатково підтвердили достатність навчально-методичних і матеріально-технічних ресурсів для забезпечення власних освітніх і наукових потреб, відповідно до ОНП.

## **2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства**

Наявні матеріально-технічні і навчально-методичні ресурси, інфраструктура ІЗР включно з дослідними станціями у повній мірі відповідають меті, цілям, ПК і ПРН ОНП (детальний опис наведено у підкритерії 7.1). Згідно із результатами анкетування, 100 % здобувачів підтвердили вільний доступ до інформаційних ресурсів і бібліотеки Інституту (<https://cutt.ly/rre8W2DG>). Під час дистанційного візиту ЕГ учасники фокус груп, включаючи здобувачів і викладачів, підтвердили наявність всіх необхідних ресурсів для освітніх і наукових потреб, їх безоплатний і вільний доступ. Зокрема, ІЗР забезпечує фінансування як досліджень безпосередньо у приміщенні Інституту (навчально-методичні та інформаційні матеріали, лабораторне обладнання і реактиви тощо), так і виїзди здобувачів і НПП на дослідні ділянки для проведення польових експериментів. Під час зустрічей з ЕГ представники робочої групи ОНП повідомили, що для забезпечення потреб кожного здобувача щорічно формується перелік необхідних реактивів та/або інших ресурсів і фінансується у межах кошторису НААН на підготовку здобувачів. Додаткові ресурси для досліджень виділяються у рамках грантових тематик і проєктів, до яких залучені здобувачі. Крім того, додаткові ресурси і матеріально-технічна база забезпечуються у рамках відповідних договорів ІЗР про співпрацю науковими установами, ЗВО, дослідними господарствами та організаціями України (<https://cutt.ly/vrrfVsGJ>).

## **3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я**

Нормативно-правове забезпечення сприятливого психологічного клімату в ІЗР включає положення щодо психологічної підтримки учасників освітнього процесу, урегулювання конфліктних ситуацій, протидії дискримінації і сексуальним домаганням, протидії булінгу та інші (<https://ipp.gov.ua/polozhennya>). Моніторинг особистих потреб учасників освітньо-наукового процесу і психологічного клімату колективу здійснюється через щорічне анкетування як здобувачів, так і НПП (<https://cutt.ly/jrrgwLjx>). У випадку виникнення ситуації, що потребуватиме анонімного звернення, на офіційному веб-сайті ІЗР діє скринька довіри (<https://cutt.ly/ErrstmTp>). З 2018 року в ІЗР функціонує психологічна служба підтримки здобувачів і НПП, основними напрямками роботи якої є: діагностика, виявлення і профілактика проблем під час навчання, професійної та/або іншої діяльності; корекція виявлених проблем; консультативна допомога тощо (<https://cutt.ly/TrrzIeU>). Під час зустрічей з ЕГ здобувачі і представники Ради молодих вчених підтвердили проведення опитувань; розповіли про відсутність конфліктних ситуацій, обговорення потреб з науковими керівниками та адміністративним персоналом Інституту. В цілому здобувачі виявили обізнаність щодо можливостей перескладання іспитів та/або вирішення інших конфліктних ситуацій; розповіли про налагоджену систему оперативного інформування учасників освітньо-наукового процесу, зв'язку, консультаційної та іншої допомоги через соціальні мережі і додатки. Соціальна інфраструктура включає забезпечення здобувачів місцями у готелі-гуртожитку (<https://ipp.gov.ua/gurtozhitok>), обладнаний медичний кабінет для надання першої домедичної і базової допомоги, місця для фізичних прав і відпочинку (тенісний стіл, бігова доріжка тощо). Навчально-дослідна інфраструктура ІЗР включають: лабораторії, дослідні станції, навчальні аудиторії, персональні робочі місця з комп'ютерної технікою, безкоштовний доступ до wi-fi, бібліотеки з читальною залом (<https://cutt.ly/Ure8lk9v>). Детальний опис навчально-дослідної інфраструктури наведено у підкритерії 7.1 Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ були продемонстровані вищезазначені об'єкти інфраструктури, включно із засобами індивідуального і протипожежного захисту, а також приміщення з облаштованим укриттям. У ході перехресних опитувань ЕГ учасники освітньо-наукового процесу підтвердили проведення вступних, первинних, повторних і цільових інструктажів з охорони праці, зокрема перед початком виїзних робіт на дослідних станціях і в лабораторіях, виконання польових і лабораторних робіт в засобах індивідуального захисту, наявність укриттів та інформування про порядок дій під час повітряної тривоги.

#### **4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою**

Забезпечення освітньої, організаційної, інформаційної і консультативної підтримки у дистанційного режиму здійснюється із використанням програмного забезпечення Google Classroom (проведення навчальних занять і зустрічей зі здобувачами; розміщення навчально-методичних та інформаційних матеріалів, включаючи розклад тощо); офіційного веб-сайту ІЗР, спільноти у соціальних мережах і месенджерах (Viber). На офіційному веб-сайті ЗВО представлена повна інформація про ОНП, навчальні плани, ОК та їх робочі програми, правила прийому, гуртожиток та інші соціальні потреби, офіційні контакти і анонімні форми для зворотного зв'язку тощо (<https://cutt.ly/jrrgwLjx>). Нормативно-правове забезпечення освітньо-наукового процесу представлено на офіційному веб-сайті ІЗР локальними положеннями (<https://ipp.gov.ua/polozhennya>) та національними нормативно-правовими актами щодо вищої освіти, підготовки здобувачів рівня доктора філософії (<https://ipp.gov.ua/normativno-pravove-zabezpechennya>). ІЗР здійснює щорічне анкетування здобувачів щодо забезпечення навчально-методичними матеріалами і рівня задоволеності інформаційною, організаційною, консультативною підтримкою. Згідно із результатами анкетувань за 2022-2024 рр. 100 % здобувачів отримують інформацію щодо оцінювання і навчальних дисциплін, необхідну консультативну допомогу наукових керівників, методичні матеріали; мають вільний доступ до бібліотеки, інших інформаційних та матеріальних ресурсів ІЗР (<https://cutt.ly/BrrgrL3G>). Під час фокус-груп здобувачі, НПП, представники адміністрації та Ради молодих вчених розповіли про налагоджену систему швидкого інформування через тематичні групи та організацію освітньо-наукового процесу у дистанційному режимі через Google Classroom. Учасники фокус-груп розповіли про проходження анкетувань; обговорення щодо задоволення інформаційних, соціальних, наукових, освітніх та інших інтересів і потреб здобувачів протягом року з науковими керівниками, НПП, представниками адміністрації (проведення директором ІЗР особистих зустрічей з кожним здобувачем), представниками Ради молодих вчених. Для забезпечення фізичного здоров'я здобувачів ІЗР має обладнаний медичний кабінет (швидка домедична і базова медична допомога), гуртожиток, спортивний куточок для фізичних вправ (<https://cutt.ly/Mre8UnhN>). З метою надання психологічної підтримки і забезпечення ментального здоров'я здобувачів діє психологічна служба (<https://cutt.ly/TrrzIeU>). Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ були продемонстровані в онлайн-режимі зазначені приміщення та об'єкти інфраструктури. У ході фокус-груп НПП, здобувачі і представники Ради молодих вчених підтвердили наявність можливостей для отримання медичної, консультативної, організаційної та інших видів допомоги.

#### **5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою**

Для реалізації прав на освіту осіб з особливими потребами вхід до ІЗР обладнано пандусом, телефоном та кнопкою виклику персоналу для надання необхідної допомоги (<https://cutt.ly/wrrgazqQ>). На першому поверсі Інституту обладнано робоче місце для зручності здобувачів з особливими потребами. Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ були продемонстровані зазначені інфраструктура і приміщення. На час акредитаційного візиту здобувачі з особливими освітніми потребами на ОНП відсутні.

#### **6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Антикорупційна політика, політика і процедури врегулювання конфліктних ситуацій регламентовані в ІЗР національними нормативно-правовими актами України (<https://cutt.ly/SrrlGIMO>), а також внутрішніми положеннями Інституту: «Про врегулювання конфліктних ситуацій», «Про попередження та протидію сексуальним домаганням та дискримінації в ІЗР НААН», «Про запобігання та протидію булінгу» тощо (<https://ipp.gov.ua/polozhennya>). Для можливості повідомлень про випадки корупції, дискримінації, домагання та/або інших скарг і звернень на офіційному веб-сайті Інституту створена анонімна скринька довіри (довіри) (<https://cutt.ly/ErrstmTp>). У ході перехресних опитувань ЕГ здобувачів, НПП, представників адміністрації та інших співробітників ІЗР усі учасники фокус-груп підтвердили наявність процедур вирішення конфліктних ситуацій і ознайомленість з процедурами подання офіційних скарг, включаючи апеляцію результатів оцінювання.

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 7:**

##### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

ОНП за Критерієм 7 відповідає рівню В. Наявні матеріально-технічні, навчально-методичні, людські та інші ресурси ІЗР дозволяють забезпечити реалізацію всіх складових ОНП. Навчальне середовище, матеріально-технічні ресурси та інфраструктура ІЗР в цілому безпечні і достатні для задоволення потреб здобувачів, включаючи освітні, наукові, соціальні тощо. До позитивних практик ЕГ відносить: наявність досвідної мережі у різних ґрунтово-кліматичних зонах України, що дає можливість здобувачам реалізувати широкий спектр тематичних досліджень зі спеціальності «Захист і карантин рослин»; наявність договорів про науково-технічне співробітництво з іншими науковими

установами, дослідними господарствами та приватними підприємствами, які передбачають можливість використання здобувачами ІЗР їх матеріально-технічної бази для проведення досліджень. Виявлені недоліки належать до окремих питань інформаційного забезпечення ОНП, не впливають критичним чином на освітньо-науковий процес і можуть бути виправлені у термін менше одного року. З урахуванням відповідності ОНП підпунктам Критерію 7, відсутності виявлених інноваційних практик та наявності незначних недоліків, які можуть бути усунені у термін менше року, ОНП відповідає рівню В.

## **Недоліки**

На офіційному веб-сайті ІЗР відсутня інформація щодо надання медичної і психологічної допомоги, наявності укріплень, соціальної і консультативної підтримки попри їх фактичну наявність в установі. Форми анкетування здобувачів не містять відкритих питань, що частково обмежує аналіз забезпечення їх потреб.

## **Рекомендації**

Рекомендовано оновити і розширити форми анкетування здобувачів, зокрема доповнивши їх відкритими питаннями щодо пропозицій покращення окремих дисциплін та освітньо-наукового процесу загалом. Рекомендовано оновити інформацію на офіційному веб-сайті ЗВО щодо можливостей отримання медичної і психологічної допомоги здобувачам, наявності укріплень, консультативної та соціальної підтримки в умовах воєнного стану.

## **Рівень відповідності Критерію 7.**

Рівень В

## **Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:**

### **1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми**

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП регламентовані Положення ІЗР «Про формування, затвердження, моніторинг періодичний перегляд освітньо-наукової програми із спеціальності 202 Захист і карантин рослин» (<https://cutt.ly/irrhspQP>). Розроблення, затвердження та здійснення періодичного перегляду і моніторингу ОНП відповідно до Положення за участі зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів підтверджується протоколами засідань робочих груп (<https://cutt.ly/zrrhpmP6>). Аналіз протоколів свідчить про перегляд ОНП, обговорення і внесення змін із урахуванням пропозицій різних представників стейкхолдерів: здобувачів спільно із Радою молодих вчених, роботодавців, наукових керівників здобувачів на НПП. Протягом 2024 року були внесені, зокрема, такі пропозиції: введення основ закладки польових дослідів, збільшено перелік вибіркових дисциплін, переглянуто розподіл кредитів ОК. У ході фокус-груп з ЕГ усі категорії стейкхолдерів (здобувачі, НПП, представники від роботодавців) підтвердили участь у перегляді ОНП, розповівши про внесені зміни і власні пропозиції.

### **2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми**

Здобувачі беруть участь у засіданнях робочих груп щодо перегляду і оновлення ОНП як особисто, так в якості представників Ради молодих вчених. Регулярна участь здобувачів підтверджується протоколами засідань робочих груп (<https://cutt.ly/zrrhpmP6>). Відповідно до протоколів засідань за 2024 рік від здобувачів в ОНП були внесені і прийняті пропозиції щодо збільшення переліку вибіркових дисциплін. Під час зустрічей з ЕГ представники від здобувачів і Ради молодих вчених підтвердили власну участь у процедурах перегляду і оновлення ОНП, розповіли про спільні обговорення щодо ОНП з іншими стейкхолдерами на засіданнях робочих груп. Додатковими моніторинговими інструментами ОНП є анкетування здобувачів щодо якості освітньо-наукового процесу (<https://ipp.gov.ua/opituvannya>) і анонімна скринька довіри, розміщена на офіційному веб-сайті ІЗР (<https://cutt.ly/ErrstmTp>).

### **3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери**

Відгуки і рецензії представників від роботодавців на ОНП представлені на офіційному веб-сайті ІЗР (<https://cutt.ly/orrh7H99>). Представники від роботодавців є постійно залученими стейкхолдерами до процедур перегляду і оновлення ОНП, забезпечення якості освітньо-наукового процесу. Протоколи засідань робочих підтверджують регулярну участь представників роботодавців у перегляді і оновленні ОНП. Зокрема, протягом 2024 року у засіданнях брали участь і вносили власні пропозиції: директор ТОВ «Агрофірми Колос» щодо організації науково-практичних семінарів, конференцій і тренінгів з інноваційних агротехнологій; представники Державного біотехнологічного університету, Інституту біоенергетичних культур НААН та інших установ і ЗВО України щодо змін у межах конкретних ОК (<https://cutt.ly/zrrhpmP6>). Крім того, представники від роботодавців беруть участь в опитуванні ІЗР щодо якості освітньо-наукового процесу, де додатково мають змогу внести пропозиції з покращення ОНП (<https://ipp.gov.ua/opituvannya>). Під час зустрічей з ЕГ представники від роботодавців підтвердили участь у перегляді і оновленні ОНП, постійну комунікацію з представниками ІЗР щодо якості освітньо-наукового процесу. ЕГ відмічає зацікавленість і активну позицію роботодавців до процесу підготовки фахівців і досліджень Інституту в цілому.

### **4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)**

ОНП акредитується вперше. ЕГ відмічає, що у ході фокус-груп гарант ОНП, представники адміністрації та структурних підрозділів ІЗР розповіли про наявність постійної комунікації з випускниками Інституту в цілому, збір інформації про кар'єрний шлях випускників інших ОНП.

### **5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін**

В ІЗР створена СистемаВЗЯО, діяльність якої регламентована внутрішнім положенням «Про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти...» <https://cutt.ly/gryUE9Xe>. Відповідно до чинного Положення, СВЗЯО передбачає ряд механізмів для комплексного виявлення і усунення недоліків: атестація наукових та НПП за критеріями освітньої і наукової діяльності, атестація здобувачів; система виявлення і запобігання проявів академічної недобросовісності, у тому числі академічного плагіату; моніторинг якості освітньо-наукового процесу через анкетування стейкхолдерів, залучення їх до процедур формування і оновлення ОНП тощо. Зокрема, засідання робочих груп щодо ОНП відбуваються за участі всіх ключових стейкхолдерів: здобувачі, НПП, роботодавці та інші <https://cutt.ly/zrrhpmP6>. До моніторингу якості освітнього процесу через анкетування також залучені ключові стейкхолдери <https://ipp.gov.ua/opituvannya>. Моніторинг якості освіти через анкетування різні складові освітньо-наукового процесу з урахуванням інтересів і потреб кожного зацікавленої сторони: забезпеченість НМК, матеріально-технічними та іншими ресурсами; надання консультативної допомоги науковим керівником; оцінка методів викладання тощо. Анкети НПП і роботодавців містять відкриті форми для надання розширеного зворотного зв'язку, включно із внесенням особистих пропозицій та/або зауважень щодо якості освітньо-наукового процесу. Додатково на веб-сайті Інституту функціонує скринька довіри, де усі можуть залишити анонімні пропозиції, скарги та/або звернення (<https://cutt.ly/ErrstmTp>). У ході фокус-груп директор ІЗР розповів ЕГ про проведення зустрічей з кожним здобувачем окремо для визначення індивідуальних потреб і побажань, включаючи забезпеченість матеріально-технічними та іншими ресурсами для наукових досліджень. Учасники фокус-груп із представниками від здобувачів та їх наукових керівників, Ради молодих вчених, НПП, роботодавців підтвердили проходження анкетування, залучення до перегляду ОНП, участь у робочих зустрічах та інших обговореннях щодо якості освітньо-наукового процесу в ІЗР. ЕГ відмічає спірний момент щодо рейтингування НПП, як складової моніторингу СВЗЯО. В ІЗР наявна система рейтингування/оцінювання наукових і науково-педагогічних працівників, яка діє у форматі атестації за критеріями наукової і освітньої діяльності, адаптована під особливості науково-дослідної установи і є складовою СВЗЯО, відповідно до внутрішнього положення «Про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в аспірантурі та докторантурі ІЗР НААН» (<https://cutt.ly/gryUE9Xe>). Проте на час проведення акредитаційного візиту рейтинги не були оприлюднені на веб-сайті Інституту. З огляду на наявність діючої системи рейтингування/оцінювання НПП, що має чіткі механізми і нормативно-правове регулювання, ЕГ констатує дієвість СВЗЯО у частині людських ресурсів (Критерій 6) і не відносить тимчасову відсутність результатів атестації НПП на веб-сайті ЗВО до суттєвого недоліку за умови їх оприлюднення у найкоротший термін.

### **6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми**

ОНП акредитується вперше. ЕГ відмічає, що під час фокус-груп НПП розповіли про аналіз і обговорення результатів акредитації іншої ОНП, врахування цього досвіду для покращення освітньо-наукового процесу в ІЗР в цілому.

## **7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою**

Аналіз документів та інших інформаційних матеріалів за ОНП, результати проведення зустрічей ЕГ з представниками ІЗР і зовнішніми стейкхолдерами свідчать про наявність неперервного процесу формування культури якості освіти в Інституті та безпосередньо у межах ОНП. До процесу формування культури якості залучені усі учасники освітньо-наукового процесу (здобувачі та їх наукові керівники, представники адміністрації і відповідних структурних підрозділів, НПП) та зовнішні стейкхолдери, включаючи представників приватних підприємств аграрної галузі і академічної спільноти України (НАН, НУБіП, Державний біотехнологічний університет тощо). ІЗР здійснює постійний моніторинг якості ОНП шляхом анкетування різних категорій стейкхолдерів: здобувачі, НПП, представники роботодавців ОНП (<https://ipp.gov.ua/opituvannya>). Всі категорії стейкхолдерів також беруть участь у спільних засіданнях робочих груп щодо перегляду і оновлення ОНП, на яких здійснюється обговорення, внесення і розгляд пропозицій з покращення якості освіти. Аналіз протоколів засідань робочих груп свідчить про активну участь усіх стейкхолдерів у процесах покращення якості ОНП, детальний розгляд стейкхолдерами кожної окремої дисципліни, внесення пропозицій з урахуванням тенденцій галузі і досвіду аналогічних програм закордонних ЗВО (<https://cutt.ly/zgrhpmP6>). Під час зустрічей з ЕГ представники усіх фокус-груп підтвердили залучення до внутрішніх процедур покращення якості освіти, включаючи проходження анкетувань, внесення пропозицій, участь у спільних засіданнях щодо оновлення і перегляду ОНП тощо.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 8:**

#### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

ОНП за Критерієм 8 відповідає рівню В. Інноваційних та/або позитивних практик, як і суттєвих недоліків, не виявлено. В ІЗР спостерігається процес формування культури якості освіти, покращення і оновлення ОНП у відповідності до потреб основних стейкхолдерів, тенденціям галузі і вимогам ринку, досвіду аналогічних програм закордонних і вітчизняних ЗВО. СВЗЯО ІЗР створена і діє з 2018 року, має розроблені процедури і механізми виявлення, реагування та усунення недоліків, регламентовані внутрішньою нормативно-правовою базою. СВЗЯО ІЗР включає різні процедури і механізми: атестація наукових і педагогічних працівників; анкетування учасників освітньо-наукового процесу (здобувачі і НПП) та представників від роботодавців для урахування інтересів і потреб кожної категорії стейкхолдерів; залучення здобувачів та представників від роботодавців до засідань робочих груп з перегляду і оновлення ОНП тощо.

#### **Недоліки**

В ІЗР функціонує внутрішня система рейтингування/оцінювання НПП у форматі атестації наукових і науково-педагогічних працівників, проте її результати на час акредитаційного візиту не були оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО. З урахуванням діючих процедур і механізмів атестації НПП (рейтингування/оцінювання), яка є складовою СВЗЯО з 2018 року та технічної можливості їх оприлюднення у найкоротший термін, ЕГ не відносить це до суттєвого недоліку.

#### **Рекомендації**

ЕГ рекомендує оприлюднити результатів атестації НПП на офіційному веб-сайті ІЗР до початку нового навчального року (2025/2026 навчального року).

### **Рівень відповідності Критерію 8.**

Рівень В

## **Критерій 9. Прозорість та публічність:**

**1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**



Правила і процедури, які регулюють права і обов'язки учасників освітньо-наукового процесу, регламентовані національними нормативно-правовими актами України у сфері вищої освіти і науки (<https://cutt.ly/SrrlGIMO>), а також внутрішніми положеннями ІЗР: «Про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) ІЗР НААН», «Про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в ІЗР НААН», «Кодексом академічної доброчесності» та іншими (<https://ipp.gov.ua/polozhennya>). Під час зустрічей з ЕГ учасники фокус-груп, включаючи здобувачів і НПП, розповіли про відсутність конфліктних ситуацій, наявність інформування щодо організації освітньо-наукового процесу, відповідних політики і процедур тощо.

**2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін**

На офіційному веб-сайті ІЗР у відкритому доступі розміщено проєкти ОНП і навчального плану, а також електронна адреса для зворотного зв'язку, отримання пропозицій і зауважень (<https://cutt.ly/QrrzFaqr>). Під час фокус-груп стейкхолдери, представники адміністрації і структурних підрозділів підтвердили своєчасне розміщення проєкту ОНП, можливість ознайомлення і внесення пропозицій.

**3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства**

На офіційному веб-сайті ІЗР у відкритому доступі розміщено внутрішні положення (<https://ipp.gov.ua/polozhennya>) і національні нормативно-правові акти, які регламентують підготовку здобувачів за ОНП (<https://cutt.ly/drrz1eFA>). У розділі «Підготовка наукових кадрів» на офіційному веб-сайті Інституту розміщена повна інформація про ОНП, навчальні плани, дисципліни разом із силабусами і робочими програмами, навчально-методичне забезпечення ОНП тощо (<https://cutt.ly/9grz9ZGj>). Під час фокус-груп стейкхолдери, включаючи здобувачів і роботодавців, підтвердили інформованість щодо розміщення ОНП і можливості ознайомлення з дисциплінами.

**Загальний аналіз щодо Критерію 9:**

**Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

ОНП за Критерієм 9 відповідає рівню В. ІЗР має чіткі, прозорі і зрозумілі для всіх учасників освітньо-наукового процесу правила порядку підготовки здобувачів за ОНП. Внутрішні положення і накази, які регламентують освітньо-науковий процес розміщені у відкритому доступі на офіційному веб-сайті Інституту. На офіційному веб-сайті ІЗР також розміщені: текст чинної ОНП і навчальні плани, їх проєкти для ознайомлення і громадського обговорення; інформація про дисципліни, їх силабуси і робочі програми тощо. Інноваційних та/або позитивних практик не виявлено.

**Недоліки**

Суттєвих недоліків не виявлено.

**Рекомендації**

ОНП за Критерієм 9 повністю відповідає вимогам законодавства і рекомендаціям Національного агентства. Покращення дизайну, оптимізація розміщення інформаційних матеріалів та інших релевантних складових належать до автономії науково-дослідної установи.

**Рівень відповідності Критерію 9.**

Рівень В

## **Критерій 10. Навчання через дослідження:**

**1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності**

Аналіз усіх документів, інтерв'ю з учасниками зустрічей дозволили зробити ЕГ висновок, що зміст ОНП в основному відповідає науковим інтересам аспірантів і дозволяє формувати інтегральну компетентність, яка визначена ОНП. Програмні результати навчання, визначені в ОНП, відповідають вимогам Стандарту спеціальності 202 Захист і карантин рослин <https://surl.li/axxsmd>. Навчання аспірантів відбувається відповідно до індивідуального плану підготовки доктора філософії в Інституті. Під час фокус груп здобувачі підтвердили, що вибіркові дисципліни відповідають їхнім інтересам. Зміст ОНП відповідає науковим інтересам здобувачів вищої (Додаток до відомостей самооцінювання «Відповідність наукових праць наукових керівників темам дисертацій здобувачів наукового ступеня доктор філософії за ОНП»). Обов'язкові ОК ОНП забезпечують підготовку до дослідницької діяльності та змогу кваліфіковано відображати результати наукових досліджень. Вибіркові ОК зорієнтовані на отримання більш глибоких і водночас вузькоспеціалізованих знань з тем дисертаційних досліджень кожного здобувача. Варто зазначити, що в ОНП частину ОК забезпечує університет-партнер Київський аграрний університет (Договір про надання послуги – [https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img\\_0001.pdf](https://ipp.gov.ua/wp-content/uploads/img_0001.pdf)), що відображено і в навчальному плані. Інститут надає якісний освітньо-науковий супровід через навчання та проведення наукових досліджень у профільних/сертифікованих лабораторіях – <https://ipp.gov.ua/viddili-ta-laboratorii/> (атестат про акредитацію від 07 листопада 2023 року за №202357, де зазначено, що Національна агенція з акредитації України цим засвідчує компетентність. Відповідно до вимог ДСТУ EN ISO/IES 17025:2019 (EN ISO/IES 17025:2017, IDT; ISO/IES 17025:2017, IDT, у сфері: біологічна та екологічна оцінка токсичності пестицидів для біооб'єктів; мікологічна, ідентифікація збудників фузаріозу, фітогельмінтологічна, ідентифікація нематод, визначення посівних якостей насіння сільськогосподарських культур та ін.). Під час зустрічей з здобувачами та науковими керівниками ЕГ було повідомлено, що два аспіранти працевлаштовані, за сумісництвом, лабораторії Інституту. Підготовка здобувачів до педагогічної діяльності та володіння методологією наукової роботи забезпечується наступними ОК ОНП: «Філософія науки», «Основи наукових досліджень, організація підготовки дисертаційної роботи», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», Педагогічна та викладацька діяльність (РНП цих дисциплін розміщені на сайті <https://surl.li/cdtkuq>. Вищезазначені компоненти забезпечують формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії компетентностей щодо здійснення освітнього процесу, навчання, розвитку і підготовки, що було підтверджено під час інтерв'ю зі здобувачами та випускниками інституту (які нині є роботодавцями і керівниками різних установ/організацій). Під час зустрічі здобувачі підтвердили дотичність дисциплін, що вивчаються за освітньо-науковою програмою до їх наукових інтересів та тематик дисертаційних робіт.

**2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямку досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників**

Дотичність наукової діяльності аспірантів напрямку досліджень наукових керівників передбачається вже на етапі вступу в аспірантуру <https://ipp.gov.ua/pravila-priiому-2/>, де абітурієнти представляють дослідницьку пропозицію чи досягнення, які оцінюють фахівці та потенційні наукові керівники під час фахового іспиту. Наступним етапом забезпечення відповідності наукових тем аспірантів напрямку досліджень наукових керівників є обговорення з науковим керівником та затвердження тематики наукових досліджень на засіданнях: Ради молодих вчених <https://ipp.gov.ua/rada-molodikh-vchenikh/>, Координаційно-методичній раді <https://surl.li/wmxmkl>, Вченій раді Інституту <https://ipp.gov.ua/vchena-rada/>. Відповідність тем наукових досліджень здобувачів напрямку досліджень їх наукових керівників наочно демонструє відповідь додаток до відомості само оцінювання Інституту «Відповідність наукових праць наукових керівників темам дисертацій здобувачів наукового ступеня доктор філософії за ОНП blob:<https://office.naqa.gov.ua/bcc7f6ad-397e-4dbc-94d3-6935e855a81c>. Наукові керівники та здобувачі являються активними членами наукових шкіл Інституту <https://surl.li/omgwwu>, конференцій <https://surl.li/kpwwurc>. Теми виступів здобувачів на конференціях та наукові публікації відповідають темам дисертаційних досліджень <https://surl.li/purpbw>. Інститут видає 2 фахові видання категорії Б: «Карантин і захист рослин», «Фітосанітарна безпека» де можуть публікувати результати аспіранти. Наукова робота проводиться за вагомими науковими темами: <https://surl.li/hufvyg>. У тому числі в сертифікованих лабораторіях: ЛАБОРАТОРІЯ ФІТОПАТОЛОГІЇ (визначення чистоти і відходу насіння; визначення схожості та енергії проростання насіння; визначення 1000 насінин; визначення наявності фузаріозних зерен зернових; визначення зараження насіння хворобами тощо); ЛАБОРАТОРІЯ НЕМАТОЛОГІЇ (фітогельмінтологічна експертиза з ідентифікацією *Ditylenchus dipsaci*; фітогельмінтологічна експертиза з ідентифікацією бурякової цистоутворюючої нематою *Heterodera shachtii* Schmidt; фітогельмінтологічна експертиза з ідентифікацією золотистої картопляної нематою; біологічний аналіз на золотисту картопляну нематоду; екологічна оцінка впливу препаратів на нецільові об'єкти тощо); ЛАБОРАТОРІЯ ЕНТОМОЛОГІЇ ТА СТІЙКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ПРОТИ ШКІДНИКІВ (визначення заселеності насіння шкідниками); ЛАБОРАТОРІЯ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕСТИЦИДІВ (біологічна ефективність препаратів на сільськогосподарських, плодово-ягідних культурах та багаторічних насадженнях тощо). Наукові керівники долучають здобувачів до реалізації цих наукових тематик, про що свідчать обрані аспірантами теми досліджень. Відповідності тем дисертаційних робіт аспірантів напрямку наукової діяльності керівників та профільних лабораторій Інституту відмічені у всіх, без винятку, випадках. ЕГ відмічає, що під час зустрічей зі здобувачами та їх науковими керівниками вищезазначену інформацію було підтверджено.

**3. Заклад вищої освіти здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі**

Кадровий склад ІЗР відповідає спеціальності 202 «Захист і карантин рослин». За постійним місцем роботи працюють 6 докторів наук та 13 кандидатів наук за спеціальностями 16.00.10 – ентомологія і 06.01.11- фітопатологія, які є компетентними вченими за тематикою дослідження здобувачів ступеня доктора філософії, що підтверджується їх публікаціями (<https://ipp.gov.ua/category/naukovi-publikatsii/>) та CV що перебувають у відкритому доступі ([https://drive.google.com/drive/folders/1BX8DkhCxLv8Sh3f53Dm\\_3WuRiJ8cH7?usp=sharing](https://drive.google.com/drive/folders/1BX8DkhCxLv8Sh3f53Dm_3WuRiJ8cH7?usp=sharing)). Це дозволяє ІЗР пропонувати компетентних членів разової ради за тематикою дослідження здобувача. Гарантом був наданий проект складу разових рад здобувачів третього року навчання (<https://ipp.gov.ua/proiekti-vidomostei-pro-chleniv-razovo/>)

**4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)**

Огляд матеріально-технічної бази, зустрічі із учасниками акредитації свідчать, що у ІЗР для проведення аспірантами наукових досліджень є необхідна навчально-наукова та виробнича база. Були продемонстровані наявні навчальні аудиторії, акредитовані спеціалізовані наукові лабораторії, робочі комп'ютеризовані робочі місця в бібліотеці. За свідченнями здобувачів, за потреби, у лабораторіях закладу вони безоплатно проводять необхідну частину експериментальних досліджень. За свідченням представників лабораторій здобувачі можуть використовувати суміжну лабораторну базу та лабораторії і матеріальні бази структур із якими в ІЗР укладені угоди про співробітництво. Зі слів аспірантів та спеціалістів допоміжних (сервісних) структурних підрозділів фінансування наукової діяльності знаходиться на задовільному рівні. Необхідні витратні матеріали і реактиви закуповуються за рахунок різних джерел фінансування. Заклад надає широкі можливості участі здобувачів у наукових та організаційних заходах, проведенню зустрічі молодих вчених, спортивних та культурних заходів завдяки спеціалізованим приміщенням, спортивним об'єктам та гуртожитку.

**5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо**

ІЗР забезпечує безкоштовний доступ здобувачів до міжнародної наукометричної бази Web of Science і платформи Research4life. Підписано меморандум про міжнародне співробітництво з Інститутом рослинництва Чехії (<https://cutt.ly/vrrxJTMw>). Здобувачі є учасниками міжнародних конференцій у Молдові, Словаччині та інших країн (<https://cutt.ly/Vrrx1YWL>). Під час зустрічей з ЕГ НПП розповіли про приділення особливої уваги в освітньо-науковому процесі на опануванні здобувачами англійської мови для забезпечення їх інтеграції до міжнародної академічної спільноти. Здобувачі і представники Ради молодих вчених у ході фокус-груп повідомили про інформування щодо міжнародних програм академічної мобільності та наявності таких можливостей.

**6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються**

Наукове керівництво здобувачами здійснюють: Ткаленко Г. М., Козуб О. Н., Стригун. О. О., Афанасьєва О. О., Шита О. В., Гончаренко О. М. Наукові керівники здобувачів є виконавцями і співавторами багатьох ПНД (<https://cutt.ly/yrrcKWcn>). Наукові керівники здобувачів за останні 5 років (2021-2025 рр). брали участь у міжнародних конференціях в Естонії, Болгарії, Польщі, Латвії та інших країнах; мають опубліковані результати досліджень у міжнародних рецензованих виданнях, що індексуються наукометричними базами Web of Science та/або Scopus (<https://cutt.ly/nrrcYIAM>).

**7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності**

Дотримання академічної доброчесності здобувачів та їх наукових керівників регламентоване внутрішніми положеннями ІЗР: «Про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) ІЗР НААН», «Про виявлення та запобігання академічному плагіату», «Кодексом академічної доброчесності» та іншими (<https://ipp.gov.ua/polozhennya>). Відповідно до «Кодексу академічної доброчесності», порушення академічної доброчесності передбачає притягнення порушника до відповідальності: обмеження або виключення порушника з наукових проєктів, відмова у присвоєнні почесних звань тощо. Перевірка академічних робіт на наявність плагіату здійснюється як на основі договору з Державною науково-технічною бібліотекою України про надання відповідних послуг (<https://cutt.ly/prrveVdP>), так і з використанням безкоштовних сервісів (<https://ipp.gov.ua/perevirka-na-plagiat>).

## **Загальний аналіз щодо Критерію 10:**

### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Освітньо-наукова програма є збалансованою за загальними та спеціальними компетентностями, достатніми для формулювання нових ідей, розв'язання комплексних проблем, оволодіння методологією педагогічної та наукової діяльності, а також проведення власних досліджень. Здобувачі за ОНП мають можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію, орієнтовану на їх наукові інтереси. Інститут захисту рослин має розвинуту матеріально-технічну базу, яка уможливорює виконання дисертаційних досліджень за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин». Інститут захисту рослин спільно з закладом-партнером, з яким реалізовується освітній процес ОНП, має висококваліфікований кадровий склад викладачів, які мають наукові здобутки і достатній професійний досвід. Здобувачі вищої освіти і академічний персонал мають доступ до інформаційних ресурсів для пошуку наукової інформації через бібліотеку, доступ до інформаційних ресурсів баз даних Web of Science та Research4life. Напрямок досліджень наукових керівників корелює з науковою діяльністю здобувачів, які залучені до роботи наукових шкіл. Інститут має резерви для створення Спеціалізованих вчених рад з захисту докторів філософії. Результати наукових досліджень викладачів і аспірантів представлено у міжнародному науковому середовищі. Стандарти, процедури та політика дотримання академічної доброчесності чіткі та зрозумілі для всіх учасників освітнього процесу.

### **Недоліки**

Незначна публікаційна активність аспірантів у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз, обмежена кількість учасників у міжнародних конференціях, семінарах, програмах обміну, грантових програмах тощо. Також потребують висвітлення результати участі аспірантів у міжнародних проєктах. Інститут не практикує відеофіксацію наукових та організаційних подій та представлення їх у такому вигляді на сайті Інституту, що обмежує інформування зацікавлених у співпраці із установою осіб.

### **Рекомендації**

Рекомендації: покращити інформування здобувачів про перспективи участі у програмах академічного обміну, міжнародних грантах, стажуваннях тощо. Заохочувати здобувачів до участі в науково-дослідних проєктах. Систематично оновлювати мультимедійне та лабораторне обладнання.

## **Рівень відповідності Критерію 10.**

Рівень В

## **IV. Інші спостереження**

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Інститут захисту рослин НААН заснований у 1946 р. як Інститут ентомології і фітопатології АН УРСР, а з 1956 р. став Українським науково-дослідним інститутом захисту рослин. У 1992 р. отримав сучасну назву. Інститут координує наукові дослідження у сфері захисту рослин та фітосанітарної безпеки, працюючи з 30 установами НААН. Серед його наукових досягнень – розробка методів хімічного та біологічного захисту рослин, створення інтегрованих систем захисту культур, селекція стійких сортів. Важливі дослідження проводилися щодо шкідників, карантинних

об'єктів, нематод, бур'янів, екотоксикології та радіології після аварії на ЧАЕС. Серед визначних учених: академики В.П. Васильев, М.П. Лісовий, В.П. Федоренко, члени-кореспонденти НАН України та НААН, доктори і кандидати наук. Інститут має 13 наукових підрозділів, співпрацює з понад 20 країнами, є членом Міжнародної організації з біологічного захисту рослин. Видає журнали, проводить конференції, семінари та навчання. Підтримує зв'язки з агропромисловим сектором, консультує фермерів і підприємства, активно займається освітньою діяльністю. За останні 10 років інститут розробив понад 200 наукових рішень, отримав 80 винаходів, видав 100 книг і понад 2000 статей. Його досягнення відзначені численними преміями та нагородами <https://ipp.gov.ua/pro-institut/istoriya-institutu/>.

### V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

|                                                                                                       |   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| <b>Критерій 1.</b> Проектування та цілі освітньої програми                                            | B |
| <b>Критерій 2 .</b> Структура та зміст освітньої програми                                             | B |
| <b>Критерій 3 .</b> Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання                     | B |
| <b>Критерій 4 .</b> Навчання і викладання за освітньою програмою                                      | B |
| <b>Критерій 5 .</b> Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність | B |
| <b>Критерій 6.</b> Людські ресурси                                                                    | B |
| <b>Критерій 7.</b> Освітнє середовище та матеріальні ресурси                                          | B |
| <b>Критерій 8.</b> Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми                                   | B |
| <b>Критерій 9.</b> Прозорість та публічність                                                          | B |
| <b>Критерій 10.</b> Навчання через дослідження                                                        | B |

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

| Документ | Назва файла                                                                                | Хеш файла                                      |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|
| Додаток  | <i>Додаток_Відомості про членів разової спеціалізованої вченої ради Чмирь.pdf</i>          | UZln6cbcUT/B29Atz6aaZAeG16rjhxeJ6RkJ46xrrhw =  |
| Додаток  | <i>Додаток_Відомості про членів разової спеціалізованої вченої ради Кириченко С.О..pdf</i> | JaGHlduHi3a96B3tQZ8C4vCfVD7KIitUWA28kZqsCf NU= |
| Додаток  | <i>Додаток_Відомості про членів разової спеціалізованої вченої ради Шуб. pdf</i>           | BbMfoEbJna4ZbYS484E12BR75sbikIk6K983U5Uvv Fc=  |
| Додаток  | <i>39180_Додаток до звіту ЕГ Перелік суттєвих недоліків (1).pdf</i>                        | MF2rDwPcoDObvYmH+ba964DCrHCZAKsWmqwrg bMBcmU=  |

\*\*\*

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

*Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.*

Керівник експертної групи

**Бакуменко Ольга Миколаївна**

Члени експертної групи

**Рудік Олександр Леонідович**

**Медведєва Юлія Вікторівна**